

ÅRSRAPPORT 2015

NORSK
TEKNISK
MUSEUM

INNHOOLD

FORORD FRA DIREKTØREN	3
BESØKSTALL 2015	5
UTSTILLINGER	7
PLANLAGT UTSTILLINGSFORMIDLING	
I 2016-2017	11
OSLO VITENSENTER	13
FORMIDLING	17
SAMLINGENE	21
FORSKNING OG UTVIKLING	25
KOMMUNIKASJON	29
FORRETNINGSDRIFT	31
ORGANISASJON	32
BYGG OG SIKKERHET	33
STØTTESPILLERE	35
STYRETS ÅRSBERETNING 2015	36
ÅRSREGNSKAP	39

FORORD FRA DIREKTØREN

Etter en feiring av museets 100-årsjubileum i 2014 med produksjon av to store utstillinger, har 2015 båret preg av tradisjonell museumsdrift. Jubileumsutstillingen *TING. Teknologi og demokrati*, ble vist ved museet også i 2015 og har i løpet av året fått en rekke internasjonale priser. Spesielt gledelig var det at utstillingen både vant den europeiske vitensenterbevegelsens nystiftede og prestisjefylte Mariano Gago Exsite Creativity Award og Association for Science and Technology Center's velkjente Leading Edge Award. Den sistnevnte prisen har blitt delt ut i en rekke år, og Norsk Teknisk Museum er den andre institusjonen i verden som har vunnet prisen to ganger. Førrige gang vant vi prisen for vår utstilling, Klima-X.

I løpet av 2015 har Teknisk museum produsert tre faste og fem temporære utstillinger. Et spesielt satsingsområde i 2015 har vært utbedring og fornying av Oslo vitensenter. På slutten av året åpnet museet to nye tematiske soner i vitensenteret. I forbindelse med fornyelsen av vitensenteret kunne museet også åpne opp et rom som delvis har skjult våre store, majestetiske sagbruksmaskiner.

I juni kunne museet åpne Norges første Maker Space i vitensenteret. Teknoteket MakerSpace er fylt med ulike verktøy og

materialer som lar de besøkende skape ting på nye måter. Satsingen på Oslo vitensenter fortsetter i 2016 med både en areal- og innholdsmessig utvidelse. Vi håper at våre besøkende kommer til å merke en stor forskjell og at de får tilgang til nye temaer og økt kvalitet på tilbudet.

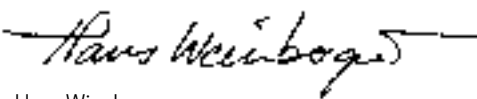
2015 har i tillegg til formidlingssatsingen, vært preget av arbeidet med samlingsforvaltning. Ikke minst har tømningen av et stort magasin i forbindelse med utbyggingen av Oslo vitensenter vært krevende. Men medaljens framside har vært at vi gjennom dette arbeidet har gjort en del spennende funn i våre samlinger.

På forskningsfronten pågår to store forskningsprosjekt ved museet. Et om tvangsarbeidet i Norge under andre verdenskrig, i samarbeid med NTNU, og et annet som undersøker forholdet mellom samfunn og vitenskap i utviklingen av ideer rundt begrepene "rase" og "etnisitet" fra 1945 og fram til i dag. Begge disse forskningsprosjektene kommer til å resultere i utstillinger i 2017.

Museet har gjennomført en større ombygging og påbygging av sine konferansefasiliteter i 2015. Dette er et grep for å øke egeninntjeningen.

En nyordning, som vi er spesielt stolte av, ble innført i 2015. Sammen med Sparebankstiftelsen DNB besluttet museet å gjøre hele Dextra Photos fotosamling fritt tilgjengelig for bruk. Alle kan laste ned høyoppløselige bilder og fritt bruke dem i ulike sammenhenger. Sparebankstiftelsen og Norsk Teknisk Museum er ikke de første til å gjøre dette, men ligger langt framme i en utvikling som med all sannsynlighet kommer til å bli mer vanlig. Dextra Photo inneholder i hovedsak bilder fra 1945 og framover, en tidsperiode der majoriteten av bildene fortsatt er opphavsrettslig beskyttet. Det betyr at Sparebankstiftelsen, som eiere av samlingen, gir bruken av samlingen i gave til det norske folk. Det er en imponerende og generøs beslutning.

Jeg vil benytte anledningen til å takke alle våre samarbeidspartnere og sponsorer for et godt 2015. Museet er privilegert ved at vi er omgitt av en rekke samfunnsaktører som støtter oss og mener at vi gjør et verdifullt arbeid. Alle her på museet skal gjøre det vi kan for å leve opp til deres forventninger og gi publikum lærerike, kritiske, engasjerende, interessevekkende og morsomme opplevelser.

Hans Wienberger

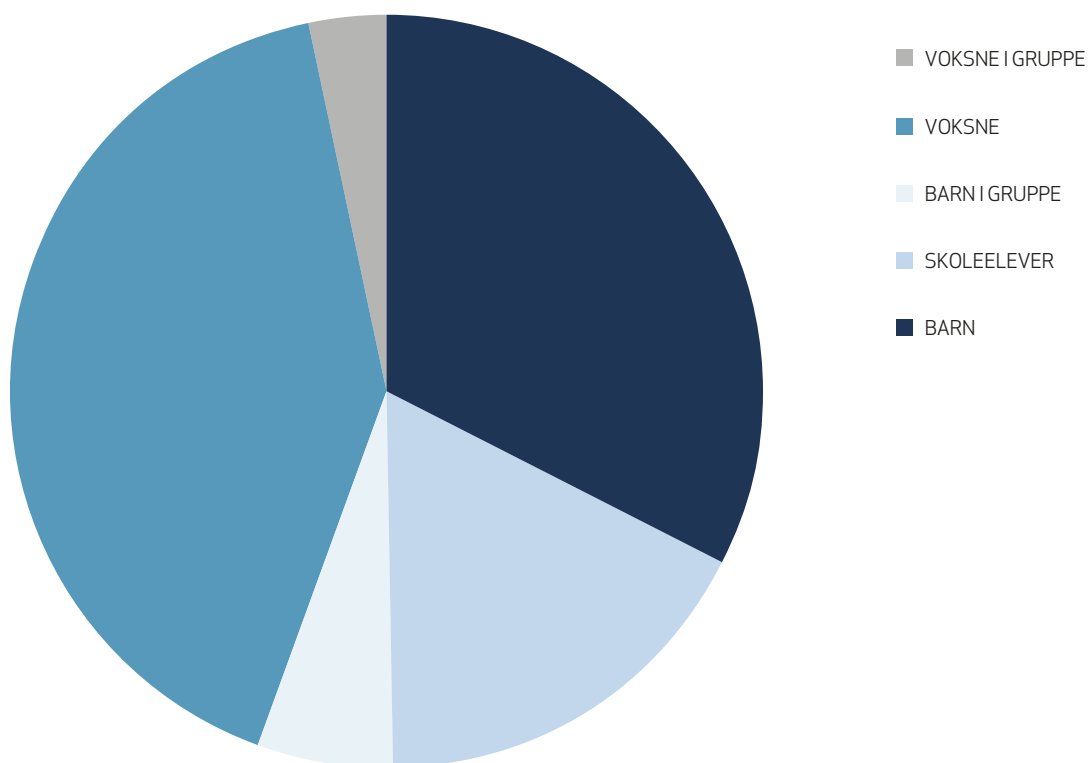

BESØKSTALL 2015

Museet har i 2015 hatt 247 607 besøkende. Det er en nedgang på 5,7 prosent fra jubileumsåret 2014. I perioden 2005 til 2015 har besøket økt med 70 prosent fra omkring

150 000 til rundt 250 000 besøkende. I samme periode har antallet skoleelever økt med 17 prosent fra i overkant av 40 000 til knappe 50 000. I andel av totalbesøket har

skolebesøket sunket fra 28 prosent i 2005 til 20% i 2015. I 2015 besøkte 48 577 skoleelever museet. Det er 4 313 færre enn i 2014 og utgjør en nedgang på 8,2%.

NØKKELTALL

BESØK	TOTALT	BARN OG UNGE	BARN OG UNGE I PROSENT	SKOLEELEVER	SKOLEELEVER I PROSENT
2015	247 607	134 608	54	48 577	20
2014	262 604	141 052	54	52 890	20
2013	248 914	133 814	54	49 460	20
2012	257 209	142 288	55	55 950	22
2011	260 119	141 925	55	59 398	23
2010	232 917	132 131	57	58 520	25

UTSTILLINGER

Norsk Teknisk Museum tar vare på den norske kulturarven innen teknologi, vitenskap, industri og medisin og formidler hvordan disse fagområdene har utviklet seg med tyngdepunkt på de siste 200 år. I museet blir det vist faste utstillinger med gjenstander

fra samlingene og nye temporære utstillinger hvor museet inviterer til nye, spennende og interaktive møter i fortid og nåtid.

Museets hovedsatsing i 2015 har vært utvidelse av Oslo vitensenter samt

videreføring av hovedsatsingen fra 2014, utstillingen *TING. Teknologi og demokrati*.

I 2015 har museet produsert tre faste og fem temporære utstillinger.

UTSTILLINGSPROGRAM 2015

TING. Teknologi og demokrati

Museets 100 års jubileumsutstilling og markering av Grunnloven 1814-2014
2. april 2014 – 30. desember 2015

Brudd 2014 Bidrag til grunnlovsjubileet 1814-2014

17. september 2014 – 31. januar 2015

I mine sko

En fotoutstilling om papirløse mennesker i Norge
22. oktober 2014 – 28. februar 2015

Kraft

En utstilling av Anders Beer Wilses fotografier av kraftproduksjon i Norge
5. februar 2015 - 31. mai 2016

Dette er Parkinson

En fotoutstilling om Parkinsons sykdom
9. mars - 7. juni

Grossraum – Organisation Todt og tvangsarbeid i Norge 1940-45

Forhåndsvisning 12. mai - 31. august

Faner for Frihet

En utstilling av tekstilarbeider av kunstneren Emilie Nitter
3. juli – 4. oktober

Carl Størmers nordlysfotografi

Museet produserte en utstilling om den norske matematikeren Carl Størmers fotografier og fotoutstyr som ble vist ved Istanbulbiennalen.
5. september - 1. november

Sagbruk

Utvidelse av museets permanente sagbruksutstilling
1. desember

I farta

En ny tematisk sone i Oslo vitensenter om hastighet og krefter
1. desember

Matematikk

En ny tematisk sone i Oslo vitensenter med matematikk som tema.
1. desember

TING – TEKNOLOGI OG DEMOKRATI

Utstillingen *Ting. Teknologi og demokrati* var hovedsatsingen i feiringen av 100-årsjubileet for museet og markeringen av grunnlovens 200-årsjubileum. Museet har gått nye veier for å involvere publikum. De besøkende har deltatt i debatter om åtte ulike teknologier og deres utfordringer. Utstillingen kombinerer unike historiske gjenstander med innovativ formidlingsteknologi; interaktive installasjoner, avansert multimedia og spennende utstillingsarkitektur som danner en ramme for læring, engasjement og meningsutveksling. Utstillingen ble utviklet i samarbeid med Ralph Appelbaum Associates, Tamschick Media+Space, Telemuseet, Bioteknologinemda og Teknologirådet.

Utstillingen har fått følgende 11 priser: Red Dot Award, (kategori: spatial communication); Deutscher Designer Club, Gute Gestaltung, Good Design 15 award; IDCA 2014 (kategori:

Best scenography for temporarily exhibitions), Communication Arts Interactive Annual 21; iF Design Award; Media and Technology MUSE award 2015, silver award (kategori: Multimedia installations); ADC Art directors Club Award, Gold (kategori: Kommunikation im raum); SEGD Global Design Awards Program, Honor Award; Mariano Gago ECSITE creativity award; Applied Arts Design award; ASTC, Leading Edge Award.

BRUDD 2014 - BIDRAG TIL GRUNNLOVSJUBILEET 1814-2014

Utstillingen *Brudd 2014 - bidrag til grunnlovsjubileet 1814-2014*, var en del av Kulturrådets Brudd-satsing. Den ble produsert av Norsk Teknisk Museum i samarbeid med Årran - lulesamisk senter, Bymuseet i Bergen, Museum Vest, Oslo Museum og Vest-Agder-museet. Utstillingen tematiserte hvordan norsk historie i de siste 200 årene også er en historie om avmakt

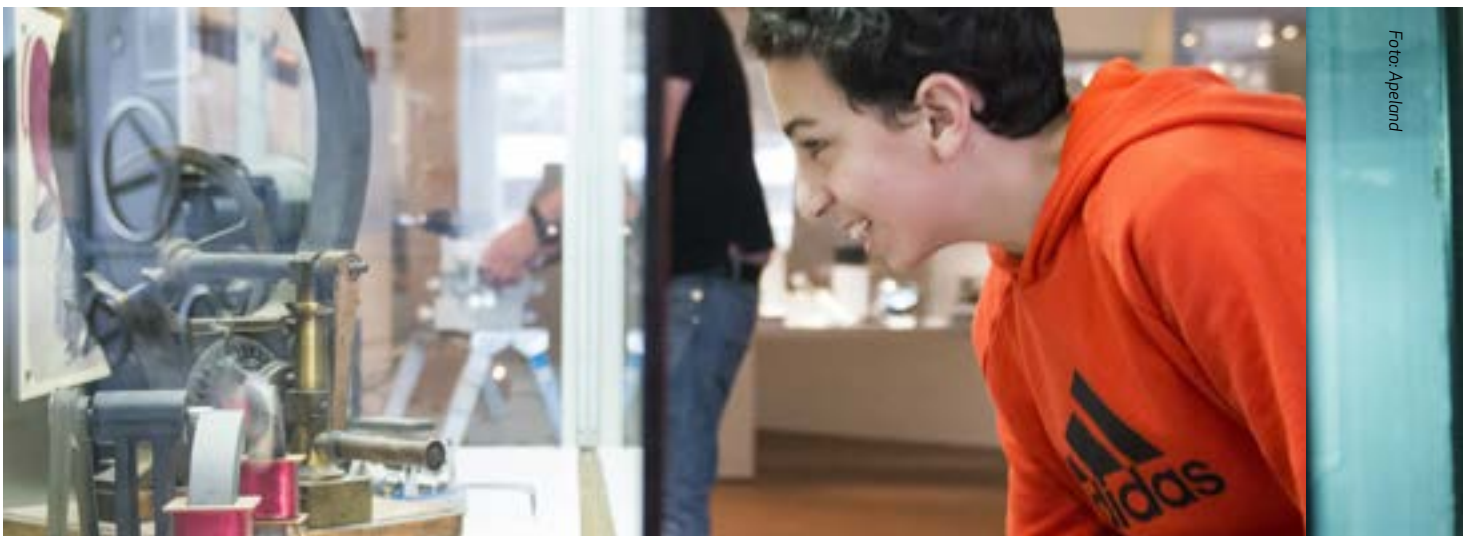
og ensomhet. I fortellingen om Norge og det norske, har det vært, og er, mange mennesker som faller utenfor. I 2015 ble utstillingen også vist ved demokratisenteret på Eidsvoll.

I MINE SKO

Fotoutstillingen *I mine sko* satte søkelyset på situasjonen for papirløse mennesker i Norge. Utstillingen er produsert av Norsk Folkehjelp og ble vist og formidlet i samarbeid med Norsk Folkehjelp og Simon Stranger/ Norsk Forfattersentrum.

KRAFT

Museet markerte, i samarbeid med Norsk Folkemuseum, Nasjonalbiblioteket, Oslo Museum, Preus Museum og Maritimt Museum, 150-årsjubileet for fotografen Anders Beer Wilses fødsel. Museet feiret jubileet med utstillingen KRAFT. I utstillingen viste museet et utvalg av Wilses kjente og ukjente bilder fra kraftstasjoner, elektrisitetsverk og temmede fosser.

På 1910- og 1920-tallet fotograferte Wilse viktige industribedrifter som Norsk Hydro og Norsk Elektrisk & Brown Boveri (NEBB). Gjennom publiseringer i bokverk og foredragsvirksomhet var Wilses bilder med på å forme fremstillingen av industrien i den norske offentligheten.

DETTE ER PARKINSON

Utstillingen ble produsert av fotograf Anders M. Leines. Utstillingen viste portretter av 17 personer, alle under 50 år, med Parkinsons sykdom. Utstillingen ble vist i samarbeid med Norges Parkinsonforbund.

GROSSRAUM – ORGANISATION TODT OG TVANGSARBEID I NORGE 1940-45

Norsk Teknisk museum utvikler en utstilling som kaster lys over tvangsarbeid i Norge under 2. verdenskrig. Utstillingen åpner primo 2017. Museet åpnet utstillingens første del midlertidig i mai.

Utstillingen utarbeides på en eksperimentell måte, der målet er å skape nye og tettere koblinger mellom forskning og formidling. Masterstudenter ved Scenekunstakademiet i Fredrikstad er knyttet til prosjektet og er delansvarlig for utstillingens design.

FANER FOR FRIHET

Utstillingen viste 12 tekstilarbeider utført av kunstneren Inger Emilie Nitter. Hun har tidligere vært innlagt på Blakstad psykiatriske sykehus. Fanene kommenterer hennes møter med norsk psykisk helsevern. Fanene er utført ved maleri og broderi på stoff og er produsert i perioden 1998-2002.

CARL STØRMERS NORDLYSFOTOGRAFI

Norsk Teknisk museum ble invitert til å lage en utstilling om den norske matematikeren og nordlysforskeren Carl Størmer (1874-1957) til den 14. Istanbulbiennalen *SALTWATER: A Theory of Thought Forms*. Biennalen ble

kuratert av Carolyn Christov Bakargiev og hadde over 500 000 besøkende. Utstillingen viste originalt materiale fra Størmers forskning og privatliv, hans nordlyskameraer, fotografier og fotoalbum, som i dag er bevart i Norsk Teknisk Museums samlinger.

SAGBRUKSUTSTILLINGEN

Et tidligere lukket areal i museets underetasje ble åpnet for publikum i desember. Ved å åpne det nye arealet har publikum for første gang fått fullt overblikk over dampsga og de spektakulære rammesagene fra Myrens verksted som går over to etasjer. Dermed har det blitt mulig for publikum å få bedre innsikt og tilgang til gjenstandene og teknologien som vises i utstillingen. Gjenstandene er supplert med tekst og film. Museet fikk hjelp til arbeidet av Stiftelsen D/S Engebret Soot i Ørje.

PLANLAGT UTSTILLINGSFORMIDLING I 2016-2017

Museet har i 2015 forberedt og planlagt nye utstillings- og formidlingsprosjekter for de kommende år. Dette arbeidet vil fortsette i 2016. De fem satsingene på utstillingsfronten som det vil jobbes med i 2016 er *Game On 2.0*, *Grossraum - Organisation Todt og tvangsarbeid i Norge 1940-45*, utvidelse av Oslo vitensenter, *Hjemme hos og Bein, blod og DNA – en utstilling om gener, identitet og røtter*.

GAME ON 2.0

Den 10. mars 2016 åpner museet vandreutstillingen *Game On 2.0*. *Game On* er en interaktiv utstilling der de besøkende kan se og prøve over hundre av de mest populære dataspillene gjennom tidene. I utstillingen kan dataspill utforskes fra designprosess representert ved originale skisser, til ferdig spill. Utstillingen er produsert av Barbican International Enterprises, London.

Som en forsmak på *Game On 2.0*, har museet fra desember 2015 stilt ut en monter med klassiske Nintendo Game & Watch-spill fra 1980-tallet.

UTVIDELSE AV OSLO VITENSENTER

I løpet av 2016 vil Oslo vitensenter fornyes videre. Den største satsingen ligger i at vitensenteret vil bli utvidet med 650 kvadratmeter. Etter utvidelsen vil Oslo vitensenter være 2 300 kvadratmeter og bli et av landets største, med nye temaer og avdelinger, og med sterkere sammenhenger mellom vitensenteret og museets øvrige utstillinger. Reorganiseringen og utvidelsen gir bedre oversikt og flyt, roligere soner, mer plass og flere tilbud til flere besøkende samtidig. Totalt vil dette bedre publikumsopplevelsen, styrke læringsutbyttet og styrke Norsk Teknisk Museum som en av Oslo største attraksjoner.

GROSSRAUM - ORGANISATION TODT OG TVANGSARBEID I NORGE 1940-45

I januar 2017 planlegger museet å åpne en utstilling om Organisasjon Todt. Utstillingen vil basere seg på et større forskningsprosjekt, initiert av Norsk Teknisk Museum og ledet av NTNU. Utstillingen vil handle om Organisasjon Todts virksomhet og tvangsarbeid i Norge og hvordan Norge ble en del av en nazistisk tvangsøkonomi.

Foto: Apeland

HJEMME HOS

Høsten 2016 åpner museet ved Nasjonalt medisinsk museum, en fotoutstilling basert på et dokumentasjonsprosjekt om hvordan mennesker med alvorlige og varige psykiske lidelser lever og bor.

BEIN, BLOD OG DNA – EN UTSTILLING OM GENER, IDENTITET OG RØTTER

Med utgangspunkt i forskningsprosjektet *From racial typology to DNA Sequencing*, som er finansiert over Forskningsrådets Samkul-program, arbeider museet med en utstilling med arbeidstittelen *Bein, blod og DNA*. Utstillingen vil formidle resultater fra forskningsprosjektet og invitere publikum inn i en dialog om røtter, identitet og forskjeller mellom mennesker og grupper av mennesker. Utstillingen skal åpne høsten 2017.

PROSJEKT FANTASI

I samarbeid med Statoil og vitensentrene i Tromsø, Bergen, Trondheim og Sandnes gjennomførte museet sommeren og høsten 2015 en oppfinnervetkonkurranse for ungdom om fremtidens oppfinnelser. Konkurransen ble gjennomført som en markering av Statoils program *Morgendagens helter*. Det er kåret tolv nasjonale vinnere. Vinnerbidragene skal bli en vandretstilling produsert av Science Project i London som skal vises ved de fem vitensentrene. Den skal vises ved Norsk Teknisk Museum mot slutten av 2016.

TELEUTSTILLINGEN

Virksomhetsoverdragelsen av formidlingsfunksjonen til Telemuseet har medført nye utfordringer for Norsk Teknisk Museum. I januar 2014 overtok museet formidlingsfunksjonen og ansvaret for teleutstillingen. Museet overtok også ansatte fra Telemuseet og fikk noe økonomisk kompensasjon for dette. Dessverre fikk ikke museet midler til fornyelsesbehovet som foreligger for teleutstillingen. Museet har likevel ambisjon om, i kommende år, å utvikle en ny IKT-utstilling som lever opp til dagens krav til formidling, både med hensyn til innhold, interaktivitet og form.

OSLO VITENSENTER

Oslo vitensenter på Teknisk museum er et populærvitenskapelig opplevelses- og læringscenter for teknologi, naturvitenskap og matematikk. Vitensenteret er en arena der de besøkende kan erfare, lære og fornye sin kunnskap på egne premisser. Oslo vitensenter er landets eldste vitensenter, etablert i 1986 og er regionalt vitensenter for Oslo og Akershus. Oslo vitensenter er det største vitensenteret i landet med hensyn til både totalbesøk og skolebesøk. I vitensenteret finnes utstillinger som dekker temaområdene fart, energi, medisin, kommunikasjon, fysiske fenomener, matematikk og astronomi.

En av Norsk Teknisk Museums viktigste oppgaver er å bidra aktivt til den såkalte realfagsrekrutteringen, som er en del av museets oppdrag i å spre kunnskap om teknikk, vitenskap og medisin til allmennheten. Gjennom Oslo vitensenter og skolevirksomheten arbeider museet for å skape entusiasme for fagområdene og gi kunnskap om og interesse for dem. Skolevirksomheten er sterkt koblet til læreplaner og skolens pedagogiske mål. Museet arbeider for å tydeligere integrere skolevirksomheten med Oslo vitensenter og gjøre vitensenteret til en god arena for læring.

UTVIDELSE AV OSLO VITENSENTER

Oslo vitensenter har i 2015 arbeidet med planer for utvidelse og videreutvikling av virksomheten. Utvidelsen omfatter omorganisering av eksisterende areal, utvidelse av utstillingsarealet med 650 kvadratmeter, utvikling av nye temaområder, videreutvikling av den pedagogiske profilen og tettere kobling til museets øvrige utstillinger. Utvidelsen skal være klar i løpet av 2016, og Oslo vitensenter vil da være det største vitensenteret i landet med sine 2300 kvm. Et av tiltakene i 2015 har vært å utvikle et nytt profilprogram for å øke synligheten til Oslo vitensenter.

TEKNOTEKET MAKERSPACE

Teknoteket MakerSpace, Oslo vitensenters nye verksted for kreativitet og skaperglede, ble åpnet den 18. juni av daværende byråd for kunnskap og utdanning, Anniken Hauglie. Teknoteket MakerSpace har som mål å bidra til å øke rekruttering til realfagene samt å styrke innovasjon og entreprenørskap. Et «makerspace» er et rom med verktøy som 3D-printere, laserskjærere, loddebolter, symaskiner og roboter – verktøy som lar den besøkende skape ting på nye måter. I tilknytning til Teknoteket MakerSpace tilbyr museet undervisning og aktiviteter for skoleklasser og andre besøkende. I Teknoteket MakerSpace skal de besøkende bli inspirert til å skape ting på nye og innovative måter. Det skal være et sted man forlater med en fysisk gjenstand man selv har laget.

Teknoteket MakerSpace er etablert med støtte fra Sparebankstiftelsen DnB i samarbeid med Norway Makers.

OSLO VITENSENTER I FARTA

Den 1. desember åpnet byråd for kunnskap og utdanning Tone Tellevik Dahl, Oslo vitensenters nye tematiske område *I farta*. Utstillingen inneholder elleve nye interaktive installasjoner. Her kan de besøkende få morsomme fartsopplevelser og lære og erfare at fart defineres som strekning over tid. I andre installasjoner kan de kjenne på sentripetalkraften som virker når man gjør piruetter, eller lære om Newtons lover mens de kappkjører med racerbiler.

OSLO VITENSENTER – MATEMATIKK

Oslo vitensenter åpnet 1. desember det tematiske området *Matematikk* med åtte nye installasjoner hvor de besøkende kan eksperimentere og lære om Pytagoras læresetning, gangetabellen, brøk, logiske spill og binære tall. Hovedattraksjonen er en installasjon utviklet som en telletrapp. I telletrappa kan førskolebarn klatre og leke mens de teller og utforsker matematikk. Installasjonen er utviklet i samarbeid med Morfeus arkitekter og er delfinansiert av Abelstiftelsens barne- og ungdomsfond. Matematikkinstallasjonen skal gjøres tilgjengelig for de andre regionale vitensentrene i landet. Abelsstiftelsens barne- og ungdomsfond, har i tillegg

finansiert to øvrige installasjoner som er utviklet av Vitensenteret i Trondheim.

PEDAGOGIKK

I forbindelse med etableringen av Teknoteket MakerSpace er det utviklet et omfattende, nytt skoletilbud for både barne-, ungdoms- og videregående skole. I skoletilbudene kombineres kunst, teknologi og vitenskap på innovative måter som skal bidra til at elevene blir inspirerte og får økt kunnskap i naturvitenskap, teknologi, innovasjon og entreprenørskap.

Oslo vitensenters skoletilbud kombinerer aktiviteter i vitensenteret med formidling av teknikk- og industrihistorie. I undervisningstilbudet *Moro med materialer* kombineres gammel teknologi fra blant annet støping, med moderne digital

fabrikasjonsteknologi, og lar ungdommen bruke gammel og ny kunnskap til selv å skape.

I forbindelse med solformørkelsen fredag 20. mars ble det gjennomført et egenutviklet undervisningsopplegg.

Teknoteket MakerSpace har vært åpent for ferie- og helgepublikum og var hovedsatsing i sommerprogrammet 2015. Store og små har kunnet delta i ulike aktiviteter, eller på ulike temahelger. Museet arrangerte i løpet av året flere Makerhelger, hvor de besøkende møtte engasjerte makere/skaperne fra miljøer utenfor museet, som viste frem sine kreasjoner/oppfinnelser, fortalte og inviterte til å bygge og skape sammen med dem.

ARRANGEMENTER

I forbindelse med formidlersamlingen i

foreningen Norske Vitensentre 2.-4. februar ved Norsk Teknisk Museum ble det arrangert vitensenterhelg og nasjonal vitenshow-konkurranse på museet.

I samarbeid med bl.a. flere videregående skoler og NHO arrangerte Oslo vitensenter 14.- 22. november museets første yrkesfagfestival. Med festivalen ønsket museet å sette fokus på yrkesfagene. Målet for festivalen var å la skolebesøkende og familier i helgene få møte engasjerte yrkesfagelever og lærlinger. Elevene viste, fortalte og lot besøkende prøve ut ulike utfordringer som møter de som velger disse utdanningsveiene. På festivalen var både bygg- og anleggsgag, helse- og oppvekstfag og bilfag representert.

FORSKNINGS-, UTVIKLINGS- OG SAMARBEIDSPROSJEKTER

Oslo vitensenter er en av fem knutepunktinstitusjoner for den nasjonale dugnaden *Nøkler til Naturfag*, som har som mål å øke kompetansen i naturfag. Vitensenteret tilbyr etterutdanningskurs i naturfag for lærere på 5. - 7. trinn. Prosjektet blir ledet av Naturfagsenteret ved Universitetet i Oslo og er finansiert med midler fra Kunnskapsdepartementet.

Oslo vitensenter deltar i det nasjonale forskningsprosjektet *UtVite – Utforsk Vitensentrene*. Prosjektet skal bidra til å øke kvantitativ og kvalitativ kunnskap om vitensentrenes betydning og effekt som lærings- og rekrutteringsarena for realfagene. I tillegg bidrar deltagelsen til å styrke og videreutvikle museets kompetanse

i realfags- og vitensenterdidaktikk. Programmet er initiert av Statoil, i samarbeid med INSPIRIA Science Center, Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet og Naturfagssenteret ved Universitetet i Oslo.

Konkurransen *Prosjekt Fantasi* har vært et samarbeidsprosjekt mellom Statoil og fem regionale vitensentre i anledning av at Statoils talentprogram «Morgendagens helter» fyller 10 år. I løpet av sommeren og høsten ble barn og unge under 18 år invitert til å tegne sin idé til oppfinnelse eller lage en modell i Teknoteket MakerSpace. Totalt kom det inn over 2300 bidrag. De beste ideene blir utviklet til en vandrestilling, som vil bli vist ved museet høsten 2016.

Prosjektet *Visitor Engagement* ledes av Norsk regnesentral og Expology og

skal utvikle et instrument for å måle publikumsopplevelser. Vitensenteret tester opplegget sammen med Engineerium på Fornebu og Norsk Maritimt Museum. Prosjektet startet høsten 2013 og avsluttes i 2016.

Prosjektet, *Når nettene bryter sammen* er et stort Nordisk prosjekt i regi av SIFO som løper i perioden 2015 – 2017. Det er finansiert av Norges Forskningsråd. Prosjektet tar utgangspunkt i krisereberedskap og håndtering i husholdningene ved sammenbrudd i strømmettet og det digitale nettet. Som en del av formidlingen planlegges en utstilling på Teknisk museum i 2017 eller 2018.

FORMIDLING

Norsk Teknisk Museums formidlingsprogram har som mål å gi publikum innsikt, fordypning i og begeistring for museets utstillinger om teknikk, vitenskap og medisin. I tillegg kan museet tilby lekende læring i vitensenteret. Til utstillingene følger tilpassede formidlingsprogram med omvisninger og et stort og variert utvalg arrangementer. Det er et viktig mål for skoleformidlingen å ha fokus på aktivitet og dialog, fordi det normalt gir best læring. Museet benytter det pedagogiske verktøyet GLO (Generic Learning Outcomes) i utvikling av utstillinger og undervisningstilbud for å fremme læring. GLO er utviklet ved Universitetet i Leicester, og blir brukt over hele verden. Museets målsetning er å bidra til økt realfagssatsing gjennom å øke bruken av interaktivitet i eksisterende og nye utstillinger. Kombinasjonen av museum og vitensenter muliggjør dette. Programtilbudet skal være omfattende, og aktivitetene skal sikte mot nye målgrupper.

MÅLGRUPPER OG BREDDE I FORMIDLINGSTILBUDET

Museet har i løpet av 2015 gjennomført et bredt formidlingstilbud til publikum. Mange ulike målgrupper har deltatt i aktivitetene. Flere av formidlingstilbudene er planlagt i samarbeid med eksterne eksperter og interesseorganisasjoner. Museets hovedmålgrupper er skoleelever, barnehagebarn, barnefamilier og voksenalder. Det jobbes systematisk med

å utvikle et stadig bedre og mer omfattende aktivitets- og formidlingsprogram til disse gruppene. I tillegg arbeider museet med å nå nye målgrupper. Gjennom arrangementet *SENT*, hvor museet har åpnet på kveldstid for voksne over 18 år, ønsker museet å nå studenter og unge voksne. Tilbudet *Møte med minner* retter seg mot eldre personer med demens og har brakt en helt ny gruppe til museet. Museet har også registrert en økt tilstrømming av fremmedspråklige turister de siste årene. Det jobbes derfor med å gi dem et bedre formidlingstilbud.

FORMIDLINGSAKTIVITETER

Interne og eksterne fagfolk har deltatt i utviklingen av omvisninger, aktiviteter, seminar og andre arrangementer. I alt ble det holdt 1 587 omvisninger i 2015 for ulike grupper. Av disse var 1 310 til skoleelever. Det har blitt utviklet nye omvisninger og aktiviteter for alle besøksgrupper.

OMVISNINGER

Museet tilbyr et omfattende aktivitetsprogram hver helg og i skoleferiene. Etter forespørsel kan museet organisere og tilby spesialtilpassede omvisninger til turister eller andre besøksgrupper. Det er utviklet engelskspråklige omvisninger knyttet til temaene Nordlys og Norsk Oljehistorie.

I 2015 deltok 27 grupper på *Møte med Minner*, et tilbud om et tilrettelagt tilbud for personer med demens. Siden 2009 har

museet hatt tilbud til mennesker som er rammet av demens. Opplegget har vært en del av et samarbeidsprosjekt mellom Norsk Teknisk Museum, Oslo Museum, Telemuseet, Geriatrik Ressurscenter og Helseetaten i Oslo kommune.

Skoletilbudet er en vesentlig del av museets virksomhet og inngår i museets hovedsatsing i forhold til skolens realfagsrekruttering. I løpet av året besøkte 48 577 skoleelever med lærere museet. Det er 4313 færre enn i 2014 og en nedgang på 8,2 prosent. Nedgangen skyldes blant annet at museet er blant få museer i Oslo som fortsatt tar betalt for skolebesøk. Museet vurderer å endre prisstrukturen for skoler og eventuelt gjennomføre andre tiltak for at flere elever skal få mulighet til å besøke museet. Blant de mest populære skoletilbudene var *Vitensshow*, undervisning i *Planetariet*, debatt i *TING. Teknologi og demokrati* samt omvisninger i medisin- og industrihistorie. 111 skoleklasser fikk omvisning i *TING. Teknologi og demokrati*. I 2015 har museet hatt besøk av 13 140 barnehagebarn.

I samarbeid med bydel Nordre Aker, har museet tilbudt gratis adgang til alle grunnskoleelever i bydelen. Museet har partnerskapsavtaler med Kjelsås skole, Engebråten skole og Nydalen videregående skole.

UTVIKLING AV SKOLEBESØKET	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ANTALL SKOLEELEVER	58 520	59 398	55 950	49 460	52 890	48 577
ENDRING I PROSENT	-7,7	1,5	-5,8	-11,6	6,9	-8,2
ANTALL OMVISNINGER FOR SKOLEELEVER	1660	1690	1838	1560	1405	1310
ANTALL OMVISNINGER TOTALT	1866	1920	2042	1736	1531	1587

Museet har 25 ulike læringstilbud innen temaene energi, industrialisering, transport, teknologi, astronomi, samt medisin, kropp og helse. Det ble utviklet ni nye undervisningstilbud i 2015, hvorav fem er utviklet for Oslo vitensenter. Alle undervisningstilbudene er tilpasset skolens læreplaner og har hatt fokus på aktivitet eller dialog.

Blant de nye tilbudene var et undervisningstilbud som ble utviklet i samarbeid med en gruppe ungdommer. Tilbudet som har navnet *Ytring om demokrati og internett*, lar elever reflekterer omkring ytringsfrihet, ekstreme uttalelser, inkludering og deltakelse ved bruk av digitale medier.

I året som gikk, fikk 6 310 Oslo-elever et tilbud gjennom den kulturelle skolesekken (DKS). Hovedtilbudet var aktiviteten *Om hundre år er allting glemt*. Tilbudet tematiserer hvordan gjenstander samles inn på museet, hva museet gjør med dem og hvorfor de blir tatt vare på.

De siste årene har museet arrangert en konkurranse for lærerstudenter, kalt *Gründercamp*, i samarbeid med Ungt Entreprenørskap og Høyskolen i Oslo og Akershus. Studentene gjennomførte aktiviteter i Teknoteket MakerSpace. Sammen med Ungt Entreprenørskap ble det arrangert *Gründercamp*, en oppfinnerkonkurranse for elever på Engebråten skole.

I 2015 har det ikke blitt tilbudt omvisninger for barnehager. Det utvikles nytt undervisningsopplegg for barnehager, som skal lanseres i 2016.

ARRANGEMENTER

Museet utarbeider arrangementsprogram til alle utstillinger i form av omvisning, foredrag, debatter, konserter og filmvisninger. I tillegg har museet et stort aktivitetsprogram rettet mot familier, barn og unge.

Arrangementsstilbudet er stort og variert, med tilrettelagte og dialogorienterte aktiviteter, spennende helgeprogram og ferieprogram. Det er gjennomført totalt 732 aktiviteter for helge- og feriepublikumet i løpet av året. Arrangement og aktiviteter i helger og ferier er gratis for alle besøkende med billett.

Det har blitt arrangert flere temahelger gjennom året. Blant annet ble det arrangert en musikkhelg i samarbeid med NyKids og konsert med korpsset Opus82. I samarbeid med Bellona ble det arrangert en miljøhelg med fokus på avfallsutnyttelse.

I *TING. Teknologi og demokrati* møtte forskerne og konservatorene bak utstillingen publikum til samtale, og gjennom året ble det arrangert en rekke temamøter; om valgteknologi, droner, norsk sprengstoffhistorie, norsk robotteknologi og fornybar energi. Flere av TING-møtene inngikk i en teknologihistorisk foredragsrekke som museet kunne tilby i samarbeid med museets venneforening, Tekna og NITO. Venneforeningen arrangerer også to årlige *Venneforeningens dag* i løpet av året.

Museet inviterte til debattmøter i forbindelse med forsknings- og utstillingsprosjektene *From racial typology to DNA sequencing: «Race» and «ethnicity» and the science of human genetic variation 1945-2012* og *Grossraum – tvangsarbeid under 2. verdenskrig*.

Arrangementet *SENT* – kveldsåpent museum, ble gjennomført tre ganger i 2015. *SENT* blander forskningsformidling, populærunderholdning og mer eksperimentelle sceneformater med workshops. Under *SENT* ble det holdt konserter med Beglomeg, Return to Scale og Deathcrush. Samarbeidspartnere var Arkitektur- og designhøyskolen i Oslo, Universitetet i Oslo, Norway Makers, Oslo Innovation Week, Notam (norsk senter for teknologi i musikk og kunst),

Bitraf, Bellona og Pnek (produksjonsnettverk for elektronisk kunst).

Den 11. juni 1996 ble skulpturen SOLEKKO av kunstneren Kate Pond innviet utenfor museet. Skulpturen er ett av totalt fem kunstverk. De øvrige skulpturene står i Canada, New Zealand, USA og Japan. Skulpturen er utformet som et solur og inneholdt en tidskapsel med hilsener til fremtiden fra skolebarn og lærere. Den 4. juni ble kapselen åpnet sammen med Kate Pond og mange av dem som bidro med hilsener til fremtiden i 1996.

Museet var 21. september vertskap for premierevisningen av filmskaperen Erling Borgens dokumentarfilm *Hakekorsets profitører*.

Den 19. august arrangerte Kunnskapsdepartementet en fagkonferanse ved museet. I forbindelse med konferansen lanserte Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen regjeringens nye realfagsplan *Realfagstrategi - Tett på realfag Nasjonal strategi for realfag i barnehagen og grunnsopplæringen (2015–2019)* i Teknoteket MakerSpace.

Lego-festivalen, *Build the Change*, ble arrangert for åttende gang fra 3. til 18. oktober. Temaet var fremtidens oppfinnelser. Foreningen Brikkelauguet deltok med sine profesjonelle Lego-byggere.

Det ble arrangert en yrkesfagfestival fra 14.–22. november. Under Klimauka 30. november – 6. desember fulgte museet FN's 21. klimatoppmøte i Paris sammen med Bellona og Natur og Ungdom. I forbindelse med dette kunne lydinstallasjonen *Vannstand* av komponist Maja Ratkje oppleves i museets foajé. Museet har fortsatt samarbeidet med Ultimafestivalen. Under festivalen ble lydverket Quintetto av den italienske gruppen Quiet Ensemble vist på museet 10.–19. september.

KONFERANSER

2.-4. februar var Oslo vitensenter arrangør av den årlige formidlersamlingen i foreningen Norske vitensentre. Alle vitensentrene bidro med gode aktiviteter, innlegg og felles diskusjon.

Den 11.-13. februar var Norsk Teknisk Museum vertskap for den sjette nasjonale vitenskapshistoriske konferansen. Konferansen ble gjennomført med støtte fra The Science Studies Colloquium Series, Universitetet i Oslo og The British Society for the History of Science.

Høsten 2015 gjennomførte museet workshopen *Grossraum og store ting* i samarbeid med Bachelorstudentene fra Akademi for Scenekunst, Høgskolen i Østfold. Workshopen gikk over to uker og resulterte i fem utstilte modeller som svar på spørsmålet *Hvordan kan vi bringe Atlanterhavsvollen inn på museet?*

Den 15. oktober ble konferansen *Det aktive museet – ungdom, medborgerskap og deltakelse* arrangert med 15 foredragsholdere og om lag 90 tilhørere. Konferansen ønsket å undersøke hvordan deltakelse og medborgerskap kan fungere som egne læringsaktiviteter i museer og hvordan museer kan bidra til å fange opp og videreføre unge menneskers uformelle kunnskap. Konferansen ble arrangert i samarbeid med Redd Barna, Telemuseet, samt Dagny Stuedahl, professor ved Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet.

SAMLINGENE

Samlingsforvaltningen har som mål å ta vare på kulturarven for fremtidige generasjoner og omfatter alle aktiviteter og tiltak som sikrer at samlingene blir tatt vare på, dokumentert og gjort tilgjengelig for allmennheten i tråd med de profesjonelle standardene som gjelder. Dette vil over tid gjøre samlingene bedre tilgjengelige for utstilling, forskning og formidling både for museet og andre aktører.

PROSJEKTRELATERT SAMLINGSARBEID

Museets samlinger bestod ved utgangen av 2015 anslagsvis av 60 000 kulturhistoriske gjenstander, i tillegg til 2,2 millioner fotografier og store mengder arkivmateriale. Siden utvidelsen av magasinbygget på Gjerdrum sto ferdig i 2012, har samlingene vært gjenstand for revisjon. Ved utgangen av 2015 er 15 810 gjenstander/objekter og 24 772 fotografier publisert på DigitaltMuseum.

I 2015 har samlingsarbeidet vært fokusert på gjennomgang og flytting av om lag 4 400 gjenstander som har vært lagret i midlertidige magasiner i museumsbygget på Kjelsås. Lokalet skal frigjøres til utvidelse av Oslo vitensenter i 2016. Målet med arbeidet var å kvalitetssikre informasjonen i databasen og utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med

flytting av gjenstandene. I 2015 ble 2 953 gjenstandsnumre magasinert på Gjerdrum. I tillegg er omlag 500 gjenstander pakket for transport. Arbeidet med overføring av de resterende gjenstandene vil bli slutført i februar 2016.

INNSAMLING

Museet innlemmet i alt 104 gjenstander i samlingen i 2015. Blant disse var NORAIS radiomottakere som ble benyttet i romforskning ved den internasjonale Romstasjonen (ISS). All innsamling ved museet skjer i tråd med museets innsamlingsplan. Museet vil i årene framover gjennomføre en mer ambisiøs innsamling, som et resultat av større magasinkapasitet.

REGISTRERING

I alt ble 3214 gjenstander kvalitetssikret og tilgjengeliggjort på Digitalt Museum i 2015.

Museet har i tillegg arbeidet med Universitetets kirurgiske instrumentsamling. Samlingen ble benyttet i medisinerundervisningen ved Universitetet på 1800-tallet. Deler av samlingen har gått tapt. Gjenværende samling antas å omfatte et sted mellom 1000 og 1500 gjenstander. Museet har i 2015 arbeidet med å dokumentere og katalogisere deler av samlingen.

I alt er 3214 gjenstander registrert og publisert på Digitalt museum i 2015. Arbeidet vil fortsette i 2016.

Museet har deltatt i en gruppe i regi av Norsk Kulturråd for kvalitetssikring av oversettelsen av den britiske standarden for samlingsforvaltning: SPECTRUM. Museet har også deltatt i KulturITs prosjektgruppe for utvikling av en ny konserveringsmodul i Primus.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
REGISTRERTE GJENSTANDER	1078	284	3873	523	276	2273
DIGITALT REGISTRERTE GJENSTANDER TOTALT	40553	40837	44710	45233	45509	47782
FOTOGRAFERTE GJENSTANDER	721	157	1831	900	485	2186
TILGJENGELIGE GJENSTANDER PÅ DIGITALT MUSEUM	10 338	10 379	11 836	12 372	12 596	15 810

FOTOGRAFERING OG DIGITALISERING

Fotoarbeidet i 2015 har hovedsakelig vært knyttet til dokumentasjon av gjenstander som har blitt flyttet til hovedmagasinet samt dokumentasjon av utstillinger og arrangementer.

KONSERVERING

Konserveringstiltakene ved museet er knyttet til utstillings-, utlåns- og samlingsforvaltningsarbeidet og prioriteringer, basert på bevaringstilstand. Museet loggfører klimaet i alle magasiner og utstillingslokaler. Museet har rutiner for kontroll og bekjemping av biologiske angrep. Konserveringsevne skal utvikle nye behandlingsmetoder og forske på samlingene.

I 2015 har gjenstandskonservatorene startet arbeidet med å kartlegge skadelige og giftige materialer i samlingen. Museet har tatt initiativ til samarbeid med andre museer med tilsvarende utfordringer.

Arbeidet med restaureringen av museets Rolls Royce 1916 Silver Ghost har fortsatt i 2015. Arbeidet er mulig gjort ved at museet har blitt tildelt midler fra Eckbos Legater. Det

har vært gjennomført arbeid med gjenstander i museets basisutstillinger. I forbindelse med utvidelsen av sagbruksutstillingen er det gjennomført et større konserveringsarbeid på de nedre delene av rammesagene og en dampmaskin i utstillingsområdet. Monteringen av dampmaskinen ble gjennomført i samarbeid med *Stiftelsen Engebret Soot*.

Museet fortsatte i 2015 samarbeidet med Konserveringsstudiet ved Universitetet i Oslo.

UTLÅN OG INNLÅN

I 2015 har museet lånt ut gjenstander til følgende institusjoner: Nasjonalmuseet, Norsk Folkemuseum, Norsk Vegmuseum og Oslo Skolemuseum. Totalt har museet lånt ut 21 gjenstander. Det er i 2015 startet et arbeid med å følge opp og få bedre oversikt over museets utlån.

Til utstillingsprosjektet *Grossraum - Organisation Todt og tvangsarbeid i Norge 1940-45*, ble det lånt inn ti gjenstander fra Norsk Vegmuseum. Museet har også lånt inn en Roland Jupiter-4 synthesizer til utstillingen *Musikkmaskiner* som er i privat eie.

BIBLIOTEK OG ARKIV

BIBLIOTEK

Museets bibliotek har i underkant av 118 000 registrerte bøker og tidsskrifter. Biblioteket inneholder en av Norges største samlinger med teknologi- og industrihistorisk litteratur og har også omfattende samlinger medisinhistorisk og vitenskapshistorisk litteratur. I 2015 har museets bibliotek, sammen med mange andre fagbibliotek i Norge, gått over fra å bruke Bibsys katalogisering til det internasjonale biblioteksystemet Alma, med tilhørende publikumsmodul Oria.

ARKIV

I 2014 fikk museet det historiske arkivet, på mer enn 130 hyllemeter, etter Ringnes Bryggeri i gave fra bedriften. Museet har fullført arbeidet med ordning av arkivet i 2015. Arkivet er en viktig kilde til Oslos industrihistorie og norsk bryggerihistorie. For å holde arkivene samlet, har museet i 2015 foretatt et skifte med Riksarkivet hvor museet har mottatt Riksarkivets arkivmateriale fra Myrens verksted og avgitt arkivmateriale fra Kværner til Riksarkivet.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ANTALL FOTOGRAFIER	1,65 MILL	1,93 MILL	2,2 MILL	2,2 MILL	2,2 MILL	2,2 MILL
DIGITALT REGISTRERT	56 396	57 436	57 770	63 141	64 807	68 542
PUBLISERT PÅ INTERNETT	8 624	10 395	17 086	18 245	19 621	24 772

FOTOARKIV

Museet forvalter omkring 2,2 millioner historiske fotografier. Samlingen dokumenterer norsk teknologisk, naturvitenskapelig og industriell virksomhet fra midten av 1800-tallet og frem til i dag, i tillegg til annet kulturhistorisk fotografi. Museet har også film- og lydmateriale knyttet til disse fagområdene. Museets eget fotoarkiv inneholder omkring 300 000 fotografier.

DEXTRA Photo er en foto- og gjenstandssamling med tyngdepunkt i det 20. århundre og består av rundt 1,9 millioner fotografier. Samlingen eies av Sparebankstiftelsen DNB og er deponert ved museet. Fotografene viser ulike sider ved norsk samfunnsliv og kultur, som industri, samferdsel, kunst, arkitektur og landskap. Sentrale fotografer er Knudsens Fotosenter, Teigens Fotoatelier, Sohlberg Foto, Paul A. Røstad og Anders Beer Wilse. I 2015 ble det registrert 3234 fotografier og 3 735 fotografier har blitt publisert på Digitalt museum. 4 588 fotografier er også tilgjengelige på nettstedet www.oslobilder.no.

FRI TILGANG TIL MUSEETS FOTOSAMLING

I 2015 bestemte Norsk Teknisk Museum og

Sparebankstiftelsen DNB at alle bilder som er digitalisert, skal gjøres fritt tilgjengelig for bruk i høy oppløsning, så lenge fotograf og institusjon krediteres. Frislippet er enestående ved at mange av de tilgjengelige bildene er fra etterkrigstiden. Fotografier fra denne perioden er fortsatt under opphavsrettslig beskyttelse og kan vanligvis ikke gjøres tilgjengelig. Frislippet ble markert sammen med Sparebankstiftelsen DNB på Kulturministerens kontor, med gjester fra Wikimedia Commons, IKT Norge, KulturIT og Kulturrådet.

WILSE 150 ÅR

150-årsjubileet for fødselen til fotografen Anders Beer Wilse (1865-1949) ble markert av institusjonene som forvalter Wilses fotografier. Norsk Teknisk Museum har i samarbeid med Norsk Folkemuseum, Nasjonalbiblioteket, Oslo Museum, Norsk Maritimt Museum og Preus Museum utgitt boken *Wilse - Mitt Norge* på Forlaget Press. Boken viser Wilses fotografiske arv gjennom tematiske kapitler og er en omfattende presentasjonen av fotografen i bokform. Museet har bidratt til utgivelsen både finansielt og faglig, har sittet i redaksjonen og står bak to av bokas kapitler. I tillegg er jubileet formidlet gjennom publisering av

bilder på Facebooksiden "Wilse 2015" og gjennom utlån til utstillinger.

DAGUERREOBASE – NETTSIDE FOR EUROPEISKE DAGUERREOTYPIER

Museet har i 2014 og 2015 deltatt i et felles europeisk prosjekt for digitalisering av daguerreotypier, en tidlig fotografisk teknikk som var i bruk fra 1840- 1860 årene. Museets 36 daguerreotypier er publisert på nettsiden <http://daguerrreobase.org/> en. I denne forbindelse er det skrevet nye metadata og daguerreotypiene er fotografert på nytt. Samtidig ble fotografiene pakket om på en måte som vil fremme bevaringen av dem. Prosjektet, som er finansiert av EU, er initiert av European Daguerreotype Association, er en del av Europeana og ble gjennomført i samarbeid med Nasjonalbiblioteket.

FORSKNING OG UTVIKLING

Som nasjonalmuseum for vitenskap, teknologi og medisin utfører Norsk Teknisk Museum forskning innenfor vitenskaps-, teknologi- og medisinhistorie. I tillegg ønsker museet å satse på forskning innen museologi, konservering, pedagogikk og fotohistorie. Museet forsker på flere måter; med utgangspunkt i samlingene, rettet mot utvikling av utstillinger, eller i samspill med andre samfunnsaktører og institusjoner. Museets ansatte deltar i flere større forskningsprosjekter og har representert museet på forskerkonferanser, i ulike nasjonale forskernettnettverk og i internasjonale nettverk.

FORSKNINGSPROSJEKTER

I 2014 etablerte museet et forsknings- og formidlingslaboratorium – The LAB. Målet er at laboratoriet skal bidra til fornying av museet ved å koble forskning tettere sammen med formidling og samlingsforvaltning. Med utgangspunkt i The LAB har museet i 2015 startet det treårige forsknings- og utviklingsprosjektet *Tingenes metode*. Prosjektet er finansiert av Kulturrådets samfunnsrolleprogram, og ledes av Norsk Teknisk Museum med deltakelse fra Oslo Museum og Kulturhistorisk museum. Et sentralt mål med prosjektet er å utvikle metoder for museumsarbeid som kobler forskning, forvaltning og formidling på en måte som samtidig kan gjøre museene mer samfunnsrelevante. Prosjektet skal gjennom eksperimenter undersøke hva museene kan oppnå når *tingene* gjøres til utgangspunktet for forskning, formidling og forvaltning.

Forskningsprosjektet *Tvangsarbeidet politiske økonomi: Organisasjon Todt i Norge under andre verdenskrig*, er finansiert av Norges Forskningsråd, det er initiert av Norsk Teknisk Museum og ledes av NTNU, med deltagelse fra blant annet BI. Prosjektet startet i 2011 og har resultert i en rekke forskningspublikasjoner og formidlingsbidrag. Dokumentarfilmen

Hakekorsets profitører, som ble vist på NRK, ble til i et samarbeid mellom NTNU, NRK og Norsk Teknisk Museum. Det er planlagt en internasjonal konferanse om tvangsarbeid ved museet, som faller sammen med åpningen av utstillingen *Grossraum* i januar 2017.

Forskningsprosjektet *From racial typology to DNA sequencing* er finansiert av Forskningsrådets Samkul-program. Det overordnede målet med prosjektet er å undersøke samspillet mellom samfunn og vitenskap i utviklingen av ideer om 'etnisitet', 'rase' og biologisk variasjon innen fysisk antropologi og humangenetik i perioden 1945-2012. Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråd og gjennomføres i perioden 2013 til 2017 i samarbeid med Institutt for biovitenskap ved Universitetet i Oslo og Institutt for filosofi og førstesemesterstudier ved Universitetet i Bergen. Det tar for seg genetisk og antropologisk forskning på befolkninger i blant annet Nord-Skandinavia og Hellas og drøfter etiske implikasjoner ved slik forskning. I 2015 har foreløpige resultater fra prosjektet blitt presentert på vitenskapelige konferanser, gjennom offentlige foredrag og intervjuer og i form av tre vitenskapelige publikasjoner og en avisartikkel.

Museet deltar i forskningsprosjektet *Museum: A Culture of Copies* som er finansiert av Norges Forskningsråd og ledes av Institutt for kulturstudier og orientalske språk ved Universitetet i Oslo. Prosjektet undersøker historiske og samtidige museumspraksiser og –forståelser med utgangspunkt i forestillinger om kopier og originaler og om forholdet mellom dem.

Museet jobber systematisk med kompetanseheving. I 2015 har museet finansiert doktorgradsstudier for to ansatte:

Doktorgradsprosjektet *Touching nerves in the Science Museum's collections* undersøker hvordan gjenstandsorienterte utstillingsstudier kan bidra til nevrovitenskapens og hjerneforskningens historie. Prosjektet gjennomføres ved Harvard University, Department of the History of Science.

Doktorgradsprosjektet *Epokegjørende instrumenter eller kunstige surrogater?* tar for seg introduksjonen og resepsjonen av tidlige elektroniske musikkinstrumenter i Norge, hovedsakelig før andre verdenskrig. Målet er å kaste lys over sammenhenger mellom den musikkteknologiske utviklingen, de kulturelle kontekstene

og ulike oppfatninger av elektroniske musikkinstrumenter. Prosjektet er knyttet til Institutt for historiske studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Trondheim og avsluttes i 2016.

NASJONALT OG INTERNASJONALT SAMARBEID

Norsk Teknisk Museum legger vekt på nettverksarbeid og nasjonalt samarbeid. Museet har ansvar for koordinering og utvikling av Nettverk for teknologi- og industrihistorie og Medisinhistorisk museumsnettverk. I tillegg deltar museet i Nettverk for vitensentre, Nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie, Nasjonalt nettverk for fotografi og Nettverk for musikk og musikkinstrumenter.

NETTVERK

Nettverket for teknologi- og industrihistorie arbeider for å øke kompetansen og utvikle ny kunnskap om industriutvikling og -avvikling. Med støtte fra Kulturrådet har nettverket utviklet internettportalen industrimuseum.no. Portalen gir inngang til norske museumsressurser og inneholder stoff om norsk industrihistorie, bransjer, bedrifter, personer og industriområder. Industrimuseum.

no ble lansert i tilknytning til Kulturminneåret 2009 og har siden blitt videreutviklet. Utvikling av innhold i databasen er videreført i 2015. Som et ledd i Nettverk for teknologi- og industrihistorie, deltar museet i prosjektet Nasjonal innsamlingsplan for tekstilindustri, ledet av Norsk Trikotasjemuseum og støttet av Norsk kulturråd.

Det ble avholdt en nettverkssamling ved Norsk Trikotasjemuseum i januar, der hovedtemaet var industridokumentasjon. I oktober ble det avholdt en samling ved Norsk Teknisk Museum, sammen med Nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie.

Medisinhistorisk museumsnettverk er nettverk for museer, institusjoner, universiteter samt andre fagmiljøer og enkeltpersoner som arbeider med helse- og medisinhistorie. Nasjonalt medisinsk museum koordinerer aktiviteten i nettverket. Det ble avholdt en nettverkssamling ved Norsk Teknisk Museum i september.

ARTEFACTS

Norsk Teknisk Museum deltar i det internasjonale nettverket *Artefacts*. Nettverket har som mål å fremme bruken av

gjenstander og materiell kultur i teknologi- og vitenskapshistoriske studier. Det arrangeres årlige fagseminarer og utgis en egen bokserie.

EUROPEISK SAMARBEID

Inventing Europe: European Digital Museum for Science and Technology er en nettside som ble lansert i 2013. Nettsiden er et samarbeid mellom flere teknikk- og vitenskapsmuseer i Europa, bl.a. Norsk Teknisk Museum og et stort europeisk forskernettverk, som studerer Europeisk integrasjon og utvikling på 1900-tallet. Prosjektet er finansiert av European Science Foundation og Foundation for the History of Technology i Nederland. Nettsiden blir i dag brukt i undervisningen ved flere universitet i Europa.

Norsk Teknisk Museum deltar også i et nettverk av museer som arbeider for å utarbeide en standard for identifisering og innsamling av europeiske kulturminner innenfor det tekniske og naturvitenskaplige området. Prosjektet ledes av Deutsches Museum i München.

PUBLIKASJONER 2015

Ingebjørg K. Eidhammer
"Brus fra fortiden"

Tobias, Tidsskriftet for Oslohistorie, Oslo
 Byarkiv: Oslo 2015 s. 94-98

Ellen Lange

«Så steg solen opp over Dikemark»

Psykisk Helse på museum», i Arr idéhistorisk
 tidsskrift nr 2/3 2015

Arne B. Langleite

"Kraft"

Wilse - Mitt Norge, (Forlaget Press: Oslo,
 2015)

Arne B. Langleite

Fotografi nr. 7,

2015

Phil Loring

*Book review of Andrew Scull,
 Madness in Civilization: A cultural
 history of insanity,*

V&A Magazine, autumn 2015

Tone Rasch

"Norsk motefotografi",

En fotohistorie: Fra synsmaskiner til
 instagram: Preus museums samling,
 (Forlaget Press: Oslo, 2015)

Jon Røyne Kyllingstad and Ageliki

Lefkadiou, *"Discussing the
 Biocultural Approach to Race",*

book review, Science & Education,
 2015, online first,
 DOI 10.1007/s11191-015-9772-8.

Jon Røyne Kyllingstad og Ageliki Lefkadiou
Finnes Det Raser?

Morgenbladet, 22. mai 2015.

Jon Røyne Kyllingstad og Ageliki

Lefkadiou, *"Eugenics and Physical
 Anthropology in Hungary and Greece",*

book review, Studies in History and
 Philosophy of Biological and Biomedical
 Sciences (2015) 49, pp. 70-74.

Thale Sørli, *"Nord",* Wilse - Mitt Norge,

(Forlaget Press: Oslo, 2015)

Thale Sørli, *"Daguerreotypier",*

En fotohistorie: Fra synsmaskiner til
 instagram: Preus museums samling,
 (Forlaget Press: Oslo, 2015)

KOMMUNIKASJON

Norsk Teknisk Museum arbeider for å styrke kjennskapen til museets tilbud og videreutvikle museets omdømme. Målet er å bidra til at flest mulig tar del i tilbudet og gi grunnlag for at museet utvikler og opprettholder gode relasjoner. Det siktes mot å gi god informasjon i relevante kanaler, også i dialog med publikum via sosiale medier. Museet kommuniserer hovedsakelig på fire arenaer; eget nettsted, redaksjonell plass i mediene, betalt markedskommunikasjon og sosiale medier.

NETTSTED

Nettsidene *tekniskmuseum.no* er museets viktigste informasjonskanal. Nettstedet gir informasjon om museets utstillinger, arrangementer og aktiviteter, i tillegg til annen virksomhet ved museet. Besøket på nettsidene har holdt seg stabilt, og i 2015 hadde sidene 261 663 unike brukere. Det er en liten nedgang fra 2014 da nettsidene hadde 263 542 unike brukere.

PRESSE

I løpet av året ble Teknisk museum omtalt 190 ganger i digitale medier og 233 ganger i trykte medier. Museet ble omtalt i riks- og lokale medier. Pristildelingene for jubileumsutstillingen *TING. Teknologi og Demokrati*, åpningen av *Teknoteket*

MakerSpace og tilgjengeliggjøringen av fotosamlingen *DEXTRA* fikk mest oppmerksomhet.

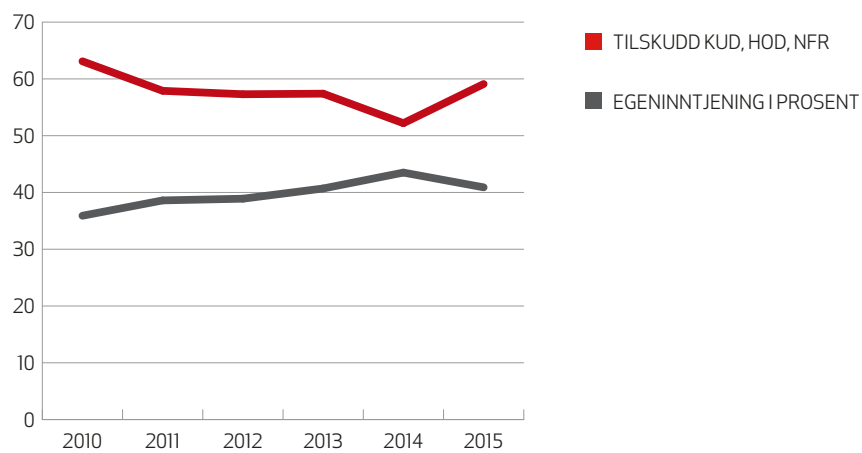
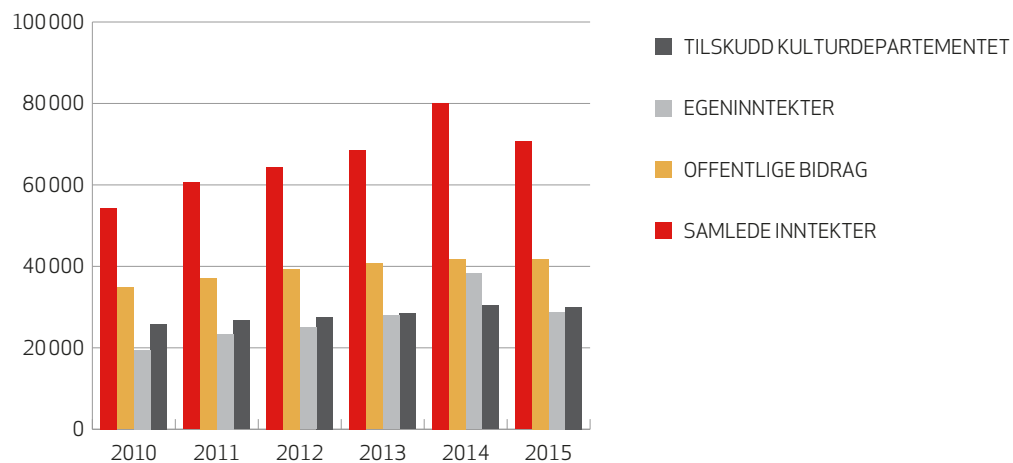
MARKEDSKOMMUNIKASJON

Museet markedsfører seg gjennom annonser og reklamemateriell for utstillinger og arrangementer på nett, mobil, nettbrett, i aviser, tidsskrifter og gjennom nyhetsbrev. Museet markedsføres gjennom den faste annonsen *Museene i Oslo*, som kommer hver uke i papir- og nettutgavene til *Aftenposten* og *Dagsavisen*. Museet har et samarbeid med *Visit Oslo* og deltar i deres publikasjoner: *OsloPass*, *Oslokartet*, *What's On* og *OsloGuiden*. *OsloGuiden* blir utgitt på seks språk i ett opplag på ca 900 000.

SOSIALE MEDIER

Museet satser på omfattende formidling av aktuelle arrangementer og utstillinger på sosiale medier, der det også søkes dialog med publikum. Hovedsatsingen er Facebook. Ved slutten av året hadde museet i overkant av 25 000 følgere. Sammenlignet med 2014 er dette en økning på ca 3 000. Museet er også aktivt på Twitter og Instagram med henholdsvis 2 978 og 1 398 følgere. Sammenlignet med 2014 var tallene henholdsvis 2 793 på Twitter og 593 på Instagram.

Utvikling i omsetning og finansiering 2010-2015

FORRETNINGSDRIFT

Norsk Teknisk Museum har i flere år arbeidet med å videreutvikle eksisterende og satse på nye forretningsområder for å styrke museets egeninntjening.

Egeninntjeningen har økt fra 35,9 til 40,1 prosent av samlede inntekter i perioden 2010-2015. Samlede ordinære tilskudd fra Kulturdepartementet, Helse og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet via Forskningsrådet har sunket fra 63,1 prosent av samlede inntekter i 2010 til 59,1 prosent av samlede inntekter i 2015. Etter at museet hadde et ekstraordinært godt år i jubileumsåret med hensyn til sponsormidler, har museet i 2015 hatt en mer beskjeden økning i egeninntektene sammenlignet med 2013.

INNTEKTER FRA BILLETTSALG

Billettprisene ble holdt uforandret fra 2014 til 2015. Et noe lavere besøkstall i 2015 medførte at samlede billettinntekter sank fra 13,5 millioner i 2014 til 12,9 millioner i 2015. Inntekter fra billettsalg utgjør museets klart største kilde til egeninntjening.

MUSEUMSBUTIKKEN

Museumsbutikkens profil og vareutvalg er knyttet til konseptet *Lekende læring* og har et bredt utvalg av leker, spill og bøker for barn og voksne.

I løpet av 2014 evaluerte revisjonsfirmaet BDO butikkdriften ved museet. BDOs rapport viste til en rekke muligheter for økt inntjening. Museet har fortsatt arbeidet med å implementere tiltak. Omsetningen i 2015 var kr 5 859 499 som er en økning fra 2014 på 8,5 prosent.

Museet har siden 2011 hatt en nettbutikk tilknyttet museumsbutikken. Nettbutikken har hatt en omsetning på mellom kr 100 000 og 150 000 i året, men potensialet for salg fra nettbutikken vurderes å være lang høyere. Museet har høsten 2014 og våren 2015 investert i en videreutvikling av museets nettbutikk. Samlede kostnader til utvikling og drift av nettbutikken i 2015 har vært

kr 573 295. Omsetningen i 2015 har økt til kr 235 000 som er en økning på omkring 100 prosent fra 2014.

ARRANGEMENTER PÅ OPPDRAG FOR EKSTERNE AKTØRER

Museumsbygget på Kjelsås byr på mange muligheter for arrangementer på dag- og kveldstid. Museet har i 2015 gjennomført 35 arrangement for bedrifter og privatpersoner. Grunnet ombygging av auditoriet har det vært begrenset mulighet for inntjening i første halvår 2015. Brutto inntekter fra arrangement i 2015 har vært kr 919 838.

KAFEEN

Museumskafeen, på 480 kvm, har siden 2007 blitt drevet av firmaet Tekno kafé AS med innehavere Anna Kokolis og Ioannis Moutafis. Kafeen har samme åpningstider som museet. Leieinntektene i 2015 utgjorde kr 801 696.

ORGANISASJON

BEMANNING

I 2015 hadde museet 74 ansatte som utførte 54,8 årsverk. I løpet av året er det tilsatt seks medarbeidere i en fast og fem midlertidige stillinger. Syv medarbeidere har sluttet, hvorav en har pensjonert seg, fire har avsluttet sitt engasjement og to har sagt opp. Museet hadde ved utgangen av året 69 fast ansatte. 47 prosent av de ansatte var kvinner og 53 prosent menn. Gjennomsnittlig årslønn var kr 465 150 for kvinner og kr 479 805 for menn.

ARBEIDSMILJØ OG HMS

Museets arbeidsmiljøutvalg har hatt fire møter i 2015. Arbeidsmiljøutvalget har hatt særlig fokus på å følge opp tiltaksplanen for å forbedre arbeidsmiljøet. Tiltaksplanen ble utarbeidet av AMU etter arbeidsmiljøundersøkelsen som ble gjennomført i 2014. Museet har satt i gang arbeid med nytt intranett og utarbeidelse av personal- og lederhåndbok. Målet med disse tiltakene er å bedre informasjonsflyten ved museet. For å styrke kjennskapen til museets faglige arbeid og prosjekter i organisasjonen, har museet innført et lunsjseminar hvor ansatte får anledning til å presentere sitt arbeid for kolleger i en uformell arena.

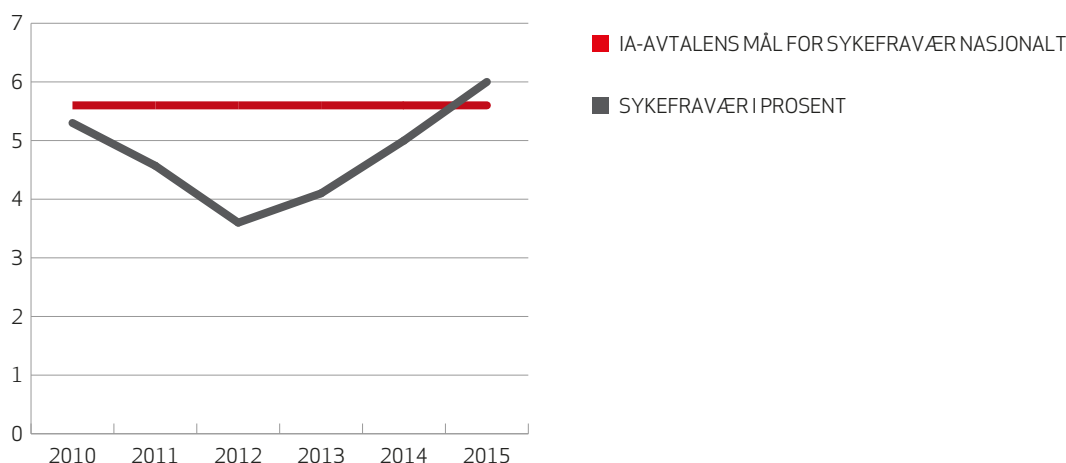
Blant de sosiale tiltak som ble gjennomført i 2015, var en studietur til Universeum i Göteborg med overnatting for alle ansatte.

UTVIKLING I SYKEFRAVÆRET

Sykefraværet i 2015 var på 6 prosent. Det er en økning på 1 prosent fra 2014.

Museet vil i tiden fremover ha et stort fokus på å redusere sykefraværet. Fraværet i 2015 er blant annet knyttet til flere langtidssykemeldinger. Museet vil likevel forsøke å tilrettelegge bedre slik at dette sykefraværet går ned.

Utvikling i sykefravær 2010-2015:

BYGG OG SIKKERHET

Norsk Teknisk Museums bygningsmasse består av museumsbygget på Kjelsås og et magasinbygg i Gjerdrum kommune, på til sammen 27 292 kvadratmeter. Museet eier begge bygningene.

Bygget på Kjelsås er klassifisert som særskilt brannobjekt, som stiller strenge krav til brannorganisasjon, bruk av lokalene og internkontroll. Museumsbygningen er direkte koblet med brann- og tyverialarm til Oslo Brann- og Redningsetat og vaktsselskapet Nokas AS. Fjernmagasinet på Gjerdrum er direkte koblet med brann- og tyverialarm til Nedre Romerike Brann- og Redningsvesen og vaktsselskapet Nokas AS.

Museumsbygget ble oppført i 1985 og bærer i dag preg av 30 års slitasje. Det er derfor stort behov for opprusting og modernisering av lokalene. Det er utarbeidet en vedlikeholdsplan for bygningsmassen. Museet har fullført arbeidet med utskifting av byggets karnapper, som har vært utsatt for

råte. Museumsbygget har ti store karnapper med høyde over to etasjer, og de to siste ble skiftet ut i 2015. I tillegg er alle takstiger på museumsbygget på Kjelsås byttet ut.

I 2015 har museet foretatt en omfattende ombygging og modernisering av museets konferanse- og møtefasiliteter, som inneholder auditorium med plass til 200 deltakere, to tilstøtende møterom, garderobe og toaletter. Møtelokalene sto ferdige i juni 2015 til en samlet kostnad av kr 6 104 378.

Det er bygget et nytt butikkontor i tilknytning til museumsbutikken.

Høsten 2015 har museet gjennomført en konkurranseutlysning for nytt

adgangskontrollsystem for publikum. Det nye adgangskontrollsystemet skal være på plass i løpet av mars 2016.

Museet har i første halvår skiftet ut museets servere og fått på plass bedre backupfunksjoner. Samlet kostnad var kr 870 366.

Museet har i 2015 innført nytt tidregistreringssystem for ansatte, MinWintid.

Museet har i annet halvår gjennomført en omfattende utviklingsprosess for få på plass et nytt intranett for museet. Samlede kostnader til prosjektet har vært kr 254 145.

STØTTESPILLERE

Museet er i hovedsak finansiert gjennom bidrag fra Kulturdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet. I 2015 utgjorde samlede faste bidrag fra de tre departementene kr 41 572 000. Museet mottok i tillegg kr 1 203 125 fra Kulturdepartementets gaveforsterkningsordning. I tillegg finansieres museet gjennom en rekke gaver og tilskudd fra private og offentlige bidragsytere.

SPONSORER OG BIDRAGSYTERE

Norsk Hydro, Statnett, Yara, NITO og Tekna har bidratt til finansiering av jubileumsutstillingen *TING. Teknologi og demokrati* samt jubileumsprogrammet.

Museet har et godt samarbeid med Sparebankstiftelsen DNB, som har deponert den store fotosamlingen, Dextra Photo, ved museet. Museet har i flere år mottatt driftsstøtte fra Sparebankstiftelsen DNB til arbeidet med bevaring og formidling av samlingen.

Til drift og utvikling av Oslo vitensenter har museet fått økonomiske bidrag fra E-CO energi, Abelstiftelsens barne- og ungdomsfond og Sparebankstiftelsen DNB om Norway Makers. Statoil har gjennom sitt program *Morgendagens helter* gitt bidrag til utvikling av aktiviteter i Teknoteket *MakerSpace*. Alvøen, Epilog, Motek og Festools har levert verktøy til *Teknoteket MakerSpace*.

Museet har mottatt prosjektstøtte fra Redd Barna, Extrastiftelsen – helse og

rehabilitering, Eckbos legater og Office of Contemporary Art.

Museet har mottatt forskningsmidler til prosjektene *Museum: A Culture of Copies*, *Tvangsarbeidets politiske økonomi: Organisasjon Todt i Norge under andre verdenskrig* og *From racial typology to DNA sequencing* fra Norges Forskningsråd.

ANDRE SAMARBEIDSPARTNERE

Andre samarbeidspartnere i 2015 har vært: NTNU, BI, Universitet i Bergen, ved Institutt for filosofi og førstesemesterstudier, Universitet i Oslo, Redd Barna, Telemuseet, professor Dagny Stuedahl, ved Norges miljø og biovitenskapelige universitet, Ungt Entreprenørskap, Høyskolen i Oslo og Akershus, Oslo kommune, SIFO, LEGO, Norway Makers, Foreningen Norske Vitensentre, NHO, Statoil, Norsk Regnesentral, Expology, Engineerium, NRK, Erling Borgen, Oslo Museum, Kulturhistorisk Museum, Nasjonalbiblioteket, Norsk Trikotasjemuseum, Arbeidermuseet, Arran lulesamisk senter, Bymuseet i Bergen, Museum Vest, Vest-Agder-museet, Norges

Parkinsonforbund, Kate Pond, Inger Emilie Nitter, Norsk Folkehjelp, Natur og ungdom, Stiftelsen D/S Engebret Soot, Trygve Krogsæter, Møbelverkstedet A/S, Norsk Vegmuseum, Ravi, Akademi for Scenekunst ved Høyskolen i Østfold, Arkitektur- og designhøyskolen i Oslo, Oslo Innovation Week, Notam (norsk senter for teknologi i musikk og kunst), Bitraf, Bellona og Pnek (produksjonsnettverk for elektronisk kunst). Vi takker alle for et meget godt samarbeid i 2015.

NORSK TEKNISK MUSEUMS VENNER

Venneforeningen arbeider for å øke interessen for Norsk Teknisk Museum. I 2015 hadde venneforeningen 1 228 medlemmer, en økning på 6 prosent fra 2014. Foreningen har sju bedriftsmedlemmer. Foreningen arrangerte to årlige *Venneforeningens dag*. I samarbeid med museet, Tekna og NITO har venneforeningen arrangert ni foredragskvelder med temaer innen teknologihistorie.

STYRETS ÅRSBERETNING 2015

Stiftelsen Norsk Teknisk Museum er et av Norges største samtids- og historiske museer. Museet er nasjonalmuseum for teknologi, naturvitenskap, industri og medisin og skal anskueliggjøre og spre kunnskap om vekselvirkningen mellom disse feltene og samfunnet for øvrig. Museet holder til i egne lokaler på Kjelsås i Oslo og er i hovedsak finansiert gjennom offentlige midler. I tillegg kommer inntekter fra private aktører, samt egeninntekter.

Virksomhetens overordnede mål, utfordringer og satsingsområder følger retningslinjene som knytter seg til overføringene fra Kulturdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet samt museets vedtekter. Museets hovedmål er å sikre materiell og immateriell kulturarv fra fortid og samtid som en uerstattelig kilde til innsikt, identitet og opplevelse. Samlingsforvaltningen skal styrkes for å oppnå tilfredsstillende sikring, forvaltning og formidling av samlingene. Det legges også vekt på utvikling av digitalt innhold og digital formidling.

Museet har i 2015 hatt 247 607 besøkende. Det er en nedgang på 5,7 prosent fra 2014. Besøket, som registreres i museets kassasystem, har vært jevnt fordelt gjennom hele året.

Norsk Teknisk Museum er i særstilling blant museene i Norge når det gjelder besøk av barn og unge.

I alt besøkte 134 608 personer under 18 år museet i 2015, noe som tilsvarer 54 prosent av det totale besøket. Museet ble besøkt av 48 577 skoleelever og lærere. Det er 4 313 færre enn i 2014. Skoleelever utgjør 36 prosent av andelen barn og unge som besøker museet. Museet vil i tiden fremover

opprettholde og videreutvikle nåværende drift og besøkstall.

FORMIDLING

Norsk Teknisk Museum satser bredt på formidling gjennom å produsere nye utstillinger og ha en omfattende skolevirksomhet, et bredt aktivitetsprogram og arrangement rettet mot spesielle målgrupper. Museets hovedsatsing i 2015 har vært utvidelse av Oslo vitensenter.

Museet har åpnet åtte nye utstillinger i løpet av året:

- Kraft
- Dette er Parkinson
- Grossraum – Organisation Todt og tvangsarbeid i Norge 1940-45 (forhåndsvisning)
- Faner for Frihet
- Sagbruk
- I farta
- Matematikk i Oslo vitensenter
- Carl Størmers nordlysfotografi (ved Istanbulbiennalen)

FORVALTNING

Museets samlinger består av omkring 60 000 gjenstander, 2,2 millioner fotografier, 750 hyllemeter arkiv og mer enn 118 000 bøker. I 2015 har museet hovedsakelig arbeidet med å klargjøre og flytte gjenstander fra midlertidige magasiner i museumsbygget på Kjelsås til magasinet i Gjerdrum kommune. Det er

registrert 3735 fotografier i 2015. Ordning av arkivet etter Ringnes Bryggeri er fullført.

FORSKNING

Museet har i 2015 videreført arbeidet med forskningsprosjektet *Tvangsarbeidets politiske økonomi, Organisasjon Todt i Norge under andre verdenskrig*, som er finansiert av Norges Forskningsråd. Prosjektet er initiert av museet og utføres i samarbeid med forskningsmiljøer i Norge og utlandet.

Museet har blitt tildelt kr 8 122 000 fra Norges Forskningsråds program Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger. Forskningsprosjektets tittel er *From racial typology to DNA sequencing: 'Race' and 'ethnicity' and the science of human genetic variation 1945-2012*. Prosjektet gjennomføres i perioden 2013-2017.

Museet deltar i forskningsprosjektet *Museum: A Culture of Copies* som er finansiert av Norges Forskningsråd og ledes av Institutt for kulturstudier og orientalske språk ved Universitetet i Oslo.

Doktorgradsprosjektet *Epokegjørende instrumenter eller kunstige surrogater?* tar for seg introduksjonen og resepsjonen av elektroniske musikkinstrumenter i Norge før 1960.

Doktorgradsprosjektet *Touching nerves in the Science Museum's collections* undersøker hvordan gjenstandsorienterte utstillingsstudier kan bidra til nevrovitenskapens og hjerneforskningens historie.

NASJONALE MUSEUMSNETTVERK

Norsk Teknisk Museum har ansvar for koordinering og utvikling av Medisinhistorisk museumsnettverk og Nettverk for teknologi- og industrihistorie. I tillegg deltar museet i Nettverk for vitensentre, Nettverk for arbeiderkultur og ABM-nettverk for fotografi og Nettverk for musikk og musikkinstrumenter.

INTERNASJONALT SAMARBEID

Norsk Teknisk Museum har vært aktiv i en rekke internasjonale nettverk og samarbeidsprosjekter. Museet inngår i et nettverk av europeiske teknikk- og vitenskapsmuseer som skal utarbeide en standard for identifisering og innsamling av europeiske kulturminner på det tekniske og naturvitenskapelige området. Prosjektet ledes av Deutsches Museum i München. Museet er medlem i Artefacts, et internasjonalt museumsnettverk med fokus på museumsforskning innen teknikk- og vitenskapshistorie, samt Inventing Europe: European Digital Museum for Science and Technology, en nettside som ble lansert i 2012, som et samarbeid mellom teknikk- og vitenskapsmuseer i Europa og et stort europeisk forskernettverk som studerer europeisk integrasjon og utvikling på 1900-tallet. Nasjonalt medisinsk museum er medlem av det internasjonale nettverket: The European Association of the Museums of History of Medical Sciences (EAMHMS).

NORSK TEKNISK MUSEUMS VENNER

Foreningen Norsk Teknisk Museums venner er formelt uavhengig av Stiftelsen Norsk Teknisk Museum og fører eget regnskap. Femti prosent av innbetalt

medlemskontingent tilfaller museet. Venneforeningens medlemmer har gratis inngang i museet. Foreningen økte den personlige medlemsmassen fra 1159 i 2014 til 1228 i 2015 og har 7 bedriftsmedlemmer. Medlemsbladet BULLETTIN har kommet ut tre ganger. I 2015 arrangerte foreningen to Venneforeningens dager i samarbeid med museet. I tillegg har venneforeningen, i samarbeid med teknologihistorisk gruppe i Tekna (THG) og NITO Oslo og Akershus avdeling, arrangert ni kåserikvelder med teknologihistoriske temaer. I juni arrangerte dessuten Venneforeningen tur på Oslofjorden med DS Børøysund.

ORGANISASJON, BYGG OG HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Hans Weinberger er museumsdirektør. Museet sysselsatte i alt 74 personer og det ble utført 54,8 årsverk i 2015. Det er ikke registrert arbeidsulykker i 2015. Sykefraværet var på 6 prosent. Arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er gjennomført i tråd med plan og budsjett. Museet driver ikke virksomhet som forurenser det ytre miljøet utover det som er tillatt gjennom lover og forskrifter.

Museumsbygget ble oppført i 1985 og bærer i dag preg av 30 års slitasje. Utgifter til drift og nødvendig vedlikehold av museumsbygningene har i 2015 ligget på kr 6 005 707, som er 4,7 prosent over budsjett. Det er i tillegg foretatt betydelige investeringer i ombygging av eksisterende lokaler på Kjelsås. Museets auditorium med tilstøtende møterom, toaletter og garderobe er bygget om og modernisert. Samlede ombygningskostnader for disse tiltakene har vært kr 6 104 378. Museet har fullført arbeidet med utskifting av byggets ti karnapper. I 2015 er de siste to karnappene skiftet ut til en samlet kostnad av kr 554 707.

TILTAK MOT DISKRIMINERING OG FOR TILGJENGELIGHET

Det legges vekt på likestilling i museet, og det er lik lønn for likt arbeid. 35 av de ansatte

var kvinner og 39 var menn. Museet har to ansatte med etnisk minoritetsbakgrunn. Museet har i sitt formidlingsarbeid et særlig fokus på tilgjengelighet. I 2015 har museet blant annet videreført et prosjekt med formidling rettet mot personer med demens, utenom museets ordinære åpningstid. Utstillingslokalene er tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne.

ØKONOMI

Norsk Teknisk Museum har ikke plasseringer eller finansielle eiendeler som er utsatt for risiko.

Museet har god styring, økonomisk kontroll og likviditet. Kulturdepartementet står for grunnfinansiering av driften med kr 29 972 000. Museet har i tillegg mottatt kr 1 203 125 over Kulturdepartementets gaveforsterkningsordning. Til Nasjonalt medisinsk museum har Helse- og omsorgsdepartementet bidratt med kr 6 600 000. Til drift og utvikling av Oslo vitensentre, mottok museet fra Vitensenterutvalget, oppnevnt av Norges forskningsråd på vegne av Kunnskapsdepartementet, kr 5 000 000. Museet har deltatt i tre forskningsprosjekter finansiert med offentlige midler. Kostnadene forbundet med prosjektene utgiftsføres. I tillegg finansieres museets drift av inngangspenger, salg i museumsbutikken og andre egeninntekter.

Samlede driftsinntekter var i 2015 kr 70 634 483. Dette er kr 596 985 under budsjett. Resultatet for 2015 viser et overskudd på kr 1 386 840, som tilføres egenkapitalen. Stiftelseskapitalen og øvrig egenkapital anses som forsvarlig for fortsatt drift. Regnskapet bygger på prinsippet om fortsatt drift, da grunnlaget for dette er til stede. Styret mener regnskapet, sammen med styrets beretning gir en rettvise oversikt over utvikling og resultatet av museets virksomhet og økonomiske stilling.

STYRESAMMENSETNING 2015

OPPNEVNT AV KULTURDEPARTEMENTET:	VALGT AV FORENINGEN NORSK TEKNISK MUSEUMS VENNEN:	VALGT AV OG BLANT DE ANSATTE VED NORSK TEKNISK MUSEUM:
INGVILD MYHRE (STYRELEDER)	TROND MARKUSSEN	HENRIK TREIMO
PUNEET KAUR	RAGNAR SKJÆRSTAD	THALE E. SØRLIE
RASMUS BRODTKORB	ANNE BRIT THORESEN (1. VARAMEDLEM)	AIYANA S. HUDGINS (1. VARAMEDLEM)
JONNY EDVARDSEN	NILS MARSTEIN (2. VARAMEDLEM)	JOACHIM SOLUM (2. VARAMEDLEM)
ANNE BJØRKE		
MORTEN LIE (1. VARAMEDLEM)		
INGUNN ROTIHAUG (2. VARAMEDLEM)		

Oslo, den 23. februar 2016

 Ingvild R. Myhre
 styrets leder

 Jonny Edvardsen
 styremedlem

 Arne Kaijser
 styremedlem

 Rasmus A. Brodtkorb
 styremedlem

 Anne Karin Bjørke
 styremedlem

 Ragnar Skjærstad
 styremedlem

 Trond Markussen
 styremedlem

 Aiyana S. Hudgins
 1. varamedlem
 (stedfortreder for Sørlie)

 Hans Henrik Treimo
 styremedlem

 Hans Weinberger
 museumsdirektør

ÅRSREGNSKAP

RESULTATREGNSKAP

STIFTELSEN NORSK TEKNISK MUSEUM			
	NOTE	2015	2014
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
ORDINÆRT OFFENTLIG DRIFTSTILSKUDD	10	41 572 000,00	41 830 000,00
ANDRE OFFENTLIGE TILSKUDD	10	2 436 800,00	3 411 059,00
BIDRAG FRA NÆRINGSLIVET OG PRIVATE	11	5 421 806,00	13 020 324,00
ANDRE DRIFTSINNEKTER	11	21 203 877,00	21 805 526,00
SUM DRIFTSINNEKTER		70 634 483,00	80 066 909,00
VAREFORBRUK			
LØNSKOSTNAD	12	39 253 315,00	37 122 671,00
AVSKRIVNING PÅ DRIFTSMIDLER	2	4 141 532,00	3 758 653,00
ANDRE DRIFTSKOSTNADER		22 907 232,00	34 461 766,00
SUM DRIFTSKOSTNADER		68 854 267,00	77 934 510,00
DRIFTSRESULTAT		1 780 216,00	2 132 399,00
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER			
RENTEINNEKTER		831 875,00	1 184 716,00
ANNEN FINANSINNEKTE		12 415,00	34 107,00
RENTEKOSTNADER		922 319,00	1 071 253,00
ANDRE FINANSKOSTNADER		98 889,00	111 892,00
RESULTAT AV FINANSPOSTER		-176 918,00	35 679,00
ORDINÆRT RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		1 603 298,00	2 168 078,00
SKATTEKOSTNAD	8	216 458,00	164 456,00
ORDINÆRT RESULTAT		1 386 840,00	2 003 622,00
ÅRSOVERSKUDD		1 386 840,00	2 003 622,00
OVERFØRINGER			
OVERFØRT TIL ANNEN OPPARBEIDET EGENKAPITAL		1 386 840,00	2 003 622,00
SUM OVERFØRINGER		1 386 840,00	2 003 622,00

BALANSE

STIFTELSEN NORSK TEKNISK MUSEUM

(IHHT. RETNINGSLINJENE FRA KULTURDEPARTEMENTET)

	NOTE	2015	2014
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
VARIGE DRIFTSMIDLER			
ANLEGG PÅ KJELSÅS	2	113 324 665,00	111 337 079,00
LAGER PÅ GJERDRUM	2	16 451 919,00	17 404 819,00
INVENTAR OG UTSTYR	2	7 663 223,00	4 267 865,00
SUM VARIGE DRIFTSMIDLER		137 439 807,00	133 009 763,00
SUM ANLEGGSMIDLER			
		137 439 807,00	133 009 763,00
OMLØPSMIDLER			
VARELAGER			
	3	645 443,00	537 877,00
FORDRINGER			
KUNDEFORDRINGER		564 400,00	583 354,00
ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER	9	4 338 907,00	2 162 373,00
SUM FORDRINGER		4 903 307,00	2 745 727,00
BANKINNSKUDD, KONTANTER O.L.			
	4	17 973 850,00	25 327 470,00
SUM OMLØPSMIDLER		23 522 600,00	28 611 073,00
SUM EIENDELER		160 962 408,00	161 620 837,00

BALANSE

STIFTELSEN NORSK TEKNISK MUSEUM

(IHHT. RETNINGSLINJENE FRA KULTURDEPARTEMENTET)

	NOTE	2015	2014
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
STIFTELSENS GRUNNKAPITAL		10 000 000,00	10 000 000,00
ANNEN OPPARBEIDET EGENKAPITAL	5	10 305 694,00	8 918 854,00
FOND BUNDET TIL SPESIELLE FORMÅL	5	47 000,00	47 000,00
SUM EGENKAPITAL	5	20 352 694,00	18 965 854,00
GJELD			
PENSJONSFORPLIKTELSER	6	4 693 600,00	4 735 548,00
SUM AVSETNING FOR FORPLIKELSER		4 693 600,00	4 735 548,00
ANNEN LANGSIKTIG GJELD			
PANTEOBLIGASJONER TIL OSLO KOMMUNE	2,9	90 400 000,00	90 400 000,00
GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER	2,9	9 600 000,00	10 200 000,00
GJELD TIL NORSK TEKNISK MUSEUMS FOND	7	3 445 000,00	3 445 000,00
IKKE OPPTJENT INVESTERINGSTILSKUDD	1	4 653 888,00	5 157 911,00
IKKE OPPTJENT TILSKUDD	9	10 905 123,00	12 436 441,00
SUM ANNEN LANGSIKTIG GJELD		119 004 011,00	121 639 352,00
KORTSIKTIG GJELD			
LEVERANDØRGJELD		4 856 913,00	3 442 984,00
BETALBAR SKATT	8	216 458,00	164 456,00
SKATTETREKK, OFFENTLIGE AVG. OG FERIEPENGER		6 006 977,00	5 728 658,00
GJELD TIL NORSK TEKNISK MUSEUMS FOND	7	910 770,00	876 320,00
GJELD TIL NTM'S VENNEFORENING		445 598,00	550 709,00
ANNEN KORTSIKTIG GJELD	9	4 475 386,00	5 516 955,00
SUM KORTSIKTIG GJELD		16 912 102,00	16 280 083,00
SUM GJELD		140 609 713,00	142 654 983,00
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		160 962 408,00	161 620 837,00

NOTE NR. 1 - REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk. Regnskapet er satt opp basert på fortsatt drift da forutsetningen er ansett å være tilstede.

1.1 TILSKUDD OG SALGSINNETEKTER

Tilskudd:

Tilskudd til drift fra stat og andre offentlige institusjoner inntektsføres i den perioden de er tildelt for, hvilket normalt vil falle sammen med utbetalingsåret. Øvrige øremerkede tilskudd og bidrag fra det offentlige og andre bidragsytere inntektsføres i takt med den kostnaden de er ment å dekke. Uopptjente tilskudd balanseføres og klassifiseres som kortsiktig gjeld. Tilskudd som skal benyttes over flere år klassifiseres som langsiktig gjeld og inntektsføres i takt med bruken. Tilskudd til investeringer inntektsføres i takt med avskrivningene på investeringen. Ikke opptjent investeringstilskudd balanseføres som langsiktig forpliktelse.

Salg av varer, billetter og andre tjenester:

Salg av varer inntektsføres ved levering. Billettinntekter, omvisning og andre tjenester inntektsføres når ytelsen er levert.

Leieinntekter:

Leieinntekter opptjenes og resultatføres i takt med utleieperioden.

Finansinntekter:

Renteinntekter inntektsføres etter hvert som de opptjenes.

1.2 KOSTNADER

Kostnader sammenstilles med tilhørende inntekter. Påløpte kostnader for arrangementer/utstillinger kan etter en vurdering balanseføres og kostnadsføres i perioden arrangementet/utstillingen vises. Tilsvarende gjøres for mottatte inntekter for de samme arrangementene/utstillingene, og netto beløpet av kostnader og inntekter balanseføres under annen kortsiktig gjeld.

1.3 KLASSIFISERING OG VURDERING AV BALANSEPOSTER

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelses-tidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/ langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, fratrukket av- og nedskrivninger. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet. Urealisert tap på finansielle forpliktelser som skyldes endring i rentenivå resultatføres ikke.

1.4 VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlets forventede levetid. Vesentlige driftsmidler som består av betydelige komponenter med ulik levetid er dekomponert med ulik avskrivningstid for de ulike komponentene. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges

driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

1.5 VAREBEHOLDNING

Varebeholdningen er verdsatt til laveste verdi av anskaffelseskost og påregnelig salgspris med fradrag for salgskostnader.

1.6 FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap på krav.

1.7 PENSJONER

Pensjonsforpliktelsene er redegjort for i note 6.

1.8 KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter og bankinnskudd.

NOTE NR. 2 – DRIFTSMIDLER

	EDB UTSTYR	INVENTAR /UTSTYR	ANLEGGET KJELSÅS	LAGER GJERDRUM	SUM
KOSTPRIS 01.01	3 607 770	7 729 822	73 754 981	21 923 144	107 015 717
PANTEOBLIGASJONER TIL OSLO KOMMUNE			69 400 000		69 400 000
TILGANG	1 247 010	3 395 824	3 928 743		8 571 577
AVGANG	2 386 435	289 133			2 684 568
AKKUMULERTE AVSKRIVNINGER 31.12	620 155	5 012 476	33 759 061	5 471 226	44 862 918
BOKFØRT VERDI PR. 31.12	1 848 190	5 815 036	113 324 664	16 451 918	137 439 807
ÅRETS AVSKRIVNING	397 068	850 407	1 941 157	952 900	4 141 532
AVSKRIVNINGSPROSENT LINEÆR	20/33	3/7/20	2/7/10/20	2/7/10	
ØKONOMISK LEVETID	3-5 ÅR	3-15 ÅR	5-50 ÅR	10-50 ÅR	

Årsaken til flere avskrivningssatser for anlegget på Kjelsås og lageret på Gjerdrum er oppdeling mellom bygningsmasse og tekniske installasjoner i byggene.

Anlegget på Kjelsås er oppført i balansen med museets andel av kostpris med tillegg for kommunal finansiering. Oslo kommunes finansieringsandel ble ytet som tilskudd med pantesikkerhet, jfr. egen linje i driftsmiddeloversikten. Sammen med etterfølgende lånefinansiering har Oslo kommune en pantesikkerhet på kr 90,4 mill. Stiftelsen har også et lån i forbindelse med kjøp og utbygging av lageret på Gjerdrum som er sikret ved pant i eiendommen på Gjerdrum og på Kjelsås.

PANTSIKRET GJELD	BOKFØRT LANGSIKTIG GJELD	BOKFØRTVERDI AV PANTEOBJEKT
ANLEGG PÅ KJELSÅS	90 400 000	113 324 665
LAGER PÅ GJERDRUM		16 451 919
ANLEGG PÅ KJELSÅS		113 324 665
SUM	9 600 000	129 776 584

NOTE NR. 3 - VAREBEHOLDNING

Varebeholdningen består av ferdigvarer for salg fra museets butikk.

NOTE NR. 4 - LIKVIDER

Av inntående i bank er kr 1 575 187 budne skattetrekkmidler.

NOTE NR. 5 - EGENKAPITAL

	GRUNNKAPITAL	OPPARBEIDET EGENKAPITAL	FOND BUNDET TIL SPESIELLE FORMÅL	SUM
PR. 31.12.14	10 000 000	8 918 854	47 000	18 965 854
ÅRETS RESULTAT		1 386 840		1 386 840
PR. 31.12.15	10 000 000	10 305 694	47 000	20 352 694

Fond bundet til spesielle formål består av restaurering av Rolls Royce kr 30 000 og Benz, Ford A kr 17 000.

NOTE NR. 6 - PENSJONSFORPLIKTELSER

Norsk Teknisk Museums pensjonsansvar i forhold til den ordinære tariffestede tjenstepensjonsordningen er dekket gjennom pensjonsordning i Statens Pensjonskasse. Denne ordningen gir en definert ytelse i henhold til tariffavtalen. Ordningen tilfredsstiller kriteriene for lovbestemt obligatorisk tjenstepensjon. Det er i 2015 betalt inn kr 2 372 939 i pensjonspremie som er klassifisert som lønnskostnad i regnskapet. Fremtidige premier vil påvirkes av risiko for over- eller underskudd på nåværende og tidligere ansatte både i foretaket og i andre kommuner/foretak som inngår i ordningen. Premien vil også påvirkes av avkastning, lønnsvekst og utvikling i folketrygdens grunnbeløp.

I tillegg til den ordinære tjenstepensjonsordningen kommer ytelser i form av avtalefestet pensjon til aldersgruppene fra 62 til 66 år. AFP – ordningen er i Statens Pensjonskasse og premie for 2015 er kostnadsført og utgjør kr 760 068.

Pensjonsordningene i Statens Pensjonskasse er ikke balanseført fordi ordningen tilfredsstiller kriteriene for det som betegnes som en flerforetaksordning. I flerforetaksordninger foretas det en fordeling av den aktuariemessige risiko mellom alle virksomhetene som deltar i ordningen og det foreligger ikke tilstrekkelig pålitelig grunnlag til å beregne Norsk Teknisk Museums andel.

Norsk Teknisk Museum har en lukket kollektiv ytelsesbasert pensjonsordning i KLP, fra før overgangen til Statens Pensjonskasse, og forpliktelsen er balanseført basert på beste estimat fra aktuar.

PENSJONSFORPLIKTELSE OG PENSJONSKOSTNAD	2015	2014
	BESTE ESTIMAT	BESTE ESTIMAT
BRUTTO PÅLØPTE PENSJONSFORPLIKTELSER	24 665 238	26 719 519
PENSJONSMIDLER	21 043 370	21 305 635
NETTO FORPLIKTELSE FØR ARBEIDSGIVERAVGIFT	3 621 868	5 413 884
ARBEIDSGIVERAVGIFT	510 683	763 358
NETTO FORPLIKTELSE INKLUSIVE ARBEIDSGIVERAVGIFT	4 132 551	6 177 242
IKKE RESULTATFØRT AKTUARIELT GEVINST (TAP) INKL. ARBEIDSGIVERAVGIFT	561 049	(1 441 964)
BALANSEFØRT NETTO FORPLIKTELSE ETTER ARBEIDSGIVERAVGIFT	4 693 600	4 735 548
AVSTEMMING:		
FORPLIKTELSE 1.1.	4 735 584	7 103 249
RESULTATFØRT PENSJONSKOST INKL. AGA OG ADMINISTRASJON	(41 948)	(2 367 701)
INNBETALT PREMIE/TILSKUDD TIL ORDNINGEN		
ARBEIDSGIVERAVGIFT PÅ INNBETALING		
BALANSEFØRT NETTO FORPLIKTELSE 31.12	4 693 600	4 735 548
ÅRETS PENSJONSOPPTJENING	0	0
RENTEKOSTNAD PÅ PENSJONSFORPLIKTELSEN	602 979	1 064 553
FORVENTET AVKASTNING PÅ PENSJONSFORPLIKTELSEN	(665 274)	(836 272)
ADMINISTRASJONSKOSTNADER/RENTEGARANTI	25 531	
NETTO PENSJONSKOSTNAD INKL ADMINISTRASJON	(36 764)	228 281
AGA NETTO PENSJONSKOSTNAD INKL. ADM.	(5 184)	32 188
RESULTATFØRT AKTUARIELT TPA (GEVINST)		88 677
RESULTATFØRT PLANENDRING		(2 716 847)
RESULTATFØRT PENSJONSKOSTNAD FOR KLP ORDNINGEN	(41 948)	(2 367 701)

Aktuarberegningen bygger på aktuarielle beregninger og demografiske faktorer om dødelighet, uførhet og etterlatte hentet fra Norsk Standard Tabellverk. Forutsetninger som ellers er lagt inn er pr 31.12.2015 (31.12.2014): Diskonteringsrente 2,70 (2,30), lønnsvekst 2,5 (2,75), G-regulering 2,55 (2,50), pensjonsregulering 1,48 (1,73), forventet avkastning 3,30 (3,20), aga-sats 14,1 (14,1). Ordningen omfatter 70 oppsatte og 31 pensjonister.

NOTE NR. 7 - NORSK TEKNISK MUSEUM FOND

Stiftelsen Norsk Teknisk Museums Fond ble stiftet i 2008 basert på en rekke mindre fonds som historisk var stillet til rådighet for NTM. Fondets formål er å støtte det kulturarbeidet som museet driver, ved å yte bidrag av fondets renteinntekter til driften av museet. Midlene var før registreringen av stiftelsen utlånt til museet for finansiering av anlegget på Kjelsås med kr. 3 445 000 og renter beregnes med 10 % pr anno. NTM mottar ca. 9/10 av rentene tilbake som tilskudd. Tilskuddet fra fondet er klassifisert som renteinntekter. I tillegg har museet en kortsiktig gjeld til Fondet på kr. 910 770 som ikke renteberegnes.

NOTE NR 8 – BETALBARE SKATTER OG SKATTEKOSTNAD

Stiftelsen er kun skattepliktig for inntekter knyttet til utleiedrift av kafeén.

	2015	2014
LEIEINNEKTER AV KAFÉAREALET	801 696	615 997
DRIFTSKOSTNADER	0	6 900
RESULTAT FØR SKATT	801 696	609 097
BETALBAR SKATT 27%	216 458	164 456
RESULTAT ETTER SKATT	585 238	444 641

Det er ingen midlertidige eller permanente forskjeller per 31.12.15 og per 31.12.14.

NOTE NR. 9 - FORDRINGER OG GJELD

Stiftelsen har ingen utestående fordringer som forfaller senere enn ett år etter regnskapsårets utløp per 31.12.15 og per 31.12.14.

Av stiftelsens gjeld per 31.12.15 forfaller kr 97 000 000 til betaling senere enn fem år etter regnskapsårets utløp. Tilsvarende beløp per 31.12.14 er kr. 97 600 000. Gjelden er sikret med pant i eiendom, se note 2.

ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER	2015	2014
OPPTJENTE INNEKTER / TILSKUDD	0	82 000
NETTO OVERFØRTE KOSTNADER FOR KOMMENDE ARRANGEMENTER	2 500 059	987 700
DIVERSE FORDRINGER	1 838 848	1 092 673
SUM	4 338 907	2 162 373

ANNEN KORTSIKTIG GJELD	2015	2014
UBRUKTE MIDLER ARNE KNUDSEN /DEXTRA-SAMLINGEN 1)	335 007	1 941 480
UBENYTTETE PROSJEKTMIDLER PER 31.12	1 395 604	580 824
AVSETNING LØNNSKOSTNADER	0	0
ANNEN KORTSIKTIG GJELD	2 744 775	2 988 651
SUM	4 475 386	5 510 955

1. Stiftelsen Norsk Teknisk Museum inngikk i 2008 en avtale med Sparebankstiftelsen DNB NOR om lagring og forvaltning av en betydelig objektsamling av bilder, film, databaser, teknisk apparatur, bøker mv. Stiftelsen påtok seg å magasinere og legge til rette for at allmennheten skal få tilgang til samlingen. Avtalen medførte en betydelig investering og arbeidsinnsats. For å finansiere dette mottok museet tilskudd og har senere også fått nye tilskudd. Inntektsføringen av tilskuddet sammenfaller med når kostnadene påløper. Investeringene avskrives årlig, og fra uopptjent investeringstilskudd inntektsføres årlig et beløp tilsvarende avskrivningsbeløpet. For lønns- og andre driftskostnader inntektsføres tilskudd tilsvarende medgåtte kostnader. I 2015 har museet ikke mottatt tilskudd og etter årets bruk utgjør uopptjente tilskudd til drift kr. 335 007.

Posten ikke opptjente tilskudd kr 10 905 123 under annen langsiktig gjeld er ubrukt bidrag fra 2014 på kr 14 millioner i forbindelse med overtagelsen av formidlingsvirksomheten til Telemuseet inkludert ansatte, installasjoner og annet inventar. Bidraget er ment å anvendes over flere år. I 2015 er kr. 1 531 318, som tilsvarer lønnskostnadene for ansatte fra Telemuseet, inntektsført under bidrag fra næringslivet.

NOTE NR. 10 - SPESIFIKASJON AV TILSKUDD

ORDINÆRT OFFENTLIG DRIFTSTILSKUDD	2015	2014
KULTURDEPARTEMENTET	29 972 000	30 405 000
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET TIL NASJONALT MEDISINSK MUSEUM	6 600 000	6 425 000
NORGES FORSKNINGSRÅD TIL VITENSENTERET	5 000 000	5 000 000
SUM	41 572 000	41 830 000

ANDRE OFFENTLIGE TILSKUDD	2015	2014
NORGES FORSKNINGSRÅD	898 242	2 030 181
NORSK KULTURRÅD MUSEUMSDRIFT	236 050	831 678
NORSK KULTURRÅD FOND	0	140 000
UNIVERSITETER OG HØYSKOLER	99 383	409 200
KULTURDEPARTEMENTET, GAVEFORSTERKNINGER	1 203 125	0
SUM TILSKUDD	2 436 800	3 411 059

NOTE NR. 11 - SPESIFIKASJON AV ANDRE INNTEKTER

Bidrag fra næringslivet og private organisasjoner, stiftelser o.l. er i hovedsak støtte til og finansiering av utstillingsprosjekter.

Andre driftsinntekter kommer fra salg av varer og tjenester.
Av dette utgjør billettinntekter kr 12 934 591.

Fakturerte leverte tjenester til kommuner og fylkeskommuner inngår i andre inntekter.

NOTE NR. 12 - ANSATTE, GODTGJØRELSE

LØNNSKOSTNADER BESTÅR AV FØLGENDE POSTER	2015	2014
LØNNINGER	29 661 919	29 214 898
ARBEIDSGIVERAVGIFT	4 664 378	4 634 782
PENSJONSKOSTNADER	3 091 059	796 684
ANDRE SOSIALE KOSTNADER	463 890	497 151
INNLEID VIKARER	1 372 069	1 979 156
SUM LØNNSKOSTNADER	39 253 315	37 122 671

Pensjonskostnader for 2014 er redusert som følge av planendring i KLP ordningen med kr. 2 716 847 jfr. note 6.

Gjennomsnittlig antall ansatte: 74. Antall årsverk: 56,6.

GODTGJØRELSER	MUSEUMS DIREKTØRER	STYRET
LØNN	1 206 650	490 000
ANNEN GODTGJØRELSE	7 043	
PREMIE TIL PENSJONSORDNING	1 25 374	
SUM	1 339 067	490 000

Det er avtalt sluttvederlag i form av 12 månedslønner utbetalt ved museumsdirektørs fratredelse, dersom styret mener man er i en situasjon som vanskeliggjør fortsettelsen av ansettelsesforholdet. Det er ikke avtalt bonusordninger for museumsdirektør eller styret. Det er ikke ytt lån eller stilt sikkerhet for ledende personer.

Godtgjørelse til revisor for arbeid utført i 2015 er belastet med kr. 176 300 eks mva, fordelt på følgende måte:

Lovpålagt revisjon	110 900
Bistand med regnskap, noter og annen bistand, attestasjoner	65 400

NOTE NR 13 – FINANSIELL MARKEDSRISIKO

Norsk Teknisk Museum har to renteswaper knyttet til langsiktig banklån for å ha forutsigbar rentekostnad på deler av lånet. Hovedstolene er på 8 millioner per 31.12.15 og vil reduseres i takt med avdrag på banklånet frem til forfall 01.02.2021. Netto renten av å motta og å betale er 2,76% å betale per 31.12.15. Netto markedsverdien (forpliktelse) er kr - 1 023 199 per 31.12.15. Netto renten kostnadsføres når påløper.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

STIFTELSEN NORSK TEKNISK MUSEUM	2015	2014
RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD	1 603 298	2 168 078
PERIDOENS BETALTE SKATT	-164 456	-157 109
ORDINÆRE AVSKRIVNINGER	4 141 532	3 758 653
FORSKJELLEN MELLOM KOSTNADSFØRT PENSJON OG INN-/UTBETALINGER	-41 948	-2 367 701
ENDRING I VARER	-107 566	184 437
ENDRING I KUNDEFORDRINGER	18 954	3 473 061
ENDRING I LEVERANDØRGJELD	1 413 929	124 091
ENDRING I ANDRE TIDSAVGRENSNINGSPOSTER:		
ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER	-2 176 534	925 523
SKATTETREKK, OFF.AVG, FERIEPENGER	278 319	-17 158
ENDRING KORTSIKTIG GJELD NORSK TEKNISK MUSEUMS FOND	34 450	34 450
ENDRING KORTSIKTIG GJELD TIL NTM'S VENNEFORENINGEN	-105 111	-47 136
ANNEN KORTSIKTIG GJELD	-1 041 569	-1 963 342
NETTO KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER	3 853 298	6 115 847
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER		
INVESTERINGER I VARIGE DRIFTSMIDLER	-8 571 577	-6 030 467
ENDRING IKKE OPPTJENT TILSKUDD	-2 035 341	11 696 727
NETTO KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER	-10 606 918	5 666 260
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER		
OPPTAK AV NY GJELD (KORTSIKTIG OG LANGSIKTIG)	0	0
NEDBETALING AV GAMMEL GJELD	-600 000	-600 000
NETTO KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER	-600 000	-600 000
NETTO ENDRING I LIKVIDER I ÅRET	-7 353 620	11 182 107
KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER PER 01.01.	25 327 470	14 145 363
KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER PER 31.12	17 973 850	25 327 470

KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER BESTÅR AV KONTANTER OG BANKINNSUDD.

BUDNE SKATTETREKKS MIDLER UTGJØR KR. 1 575 187.

STATSAUTORISERTE
REVISORER

Independent member

BKR
INTERNATIONAL

Til Stiftelsen Norsk Teknisk Museum
Org.nr 979 676 832

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet 2015

Vi har revidert årsregnskapet for Stiftelsen Norsk Teknisk Museum. Årsregnskapet, som viser et overskudd på kr 1 386 840, består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre notisopplysninger.

Styret og museumsdirektorens ansvar for årsregnskapet

Styret og museumsdirektoren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for stiftelsens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatenes utarbeidelse av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Stiftelsen Norsk Teknisk Museum per 31. desember 2015 og av stiftelsens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet til Stiftelsen Norsk Teknisk Museum som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av stiftelsens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Konklusjon om utdelinger og forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000, mener vi stiftelsen er forvaltet i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Stabekk, 23. februar 2016
Nitschke AS

Rune Bergseng
statsautorisert revisor

